

Slotrapportage 2019

gemeente
Hoeksche Waard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	5
1. Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Samenvattend financieel beeld	9
2. Beleidsrapportage	12
2.1 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	12
2.2 Programma 1 Veiligheid	22
2.3 Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	24
2.4 Programma 3 Economie	27
2.5 Programma 4 Onderwijs	31
2.6 Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	32
2.7 Programma 6 Sociaal Domein	37
2.8 Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	45
2.9 Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	49
3. Financiële rapportage	55
3.1 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	57
3.2 Programma 1 Veiligheid	57
3.3 Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	57
3.4 Programma 3 Economie	58
3.5 Programma 4 Onderwijs	58
3.6 Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	58
3.7 Programma 6 Sociaal Domein	59
3.8 Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	59
3.9 Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening	60
3.10 Reserves	61
3.11 Investerings	64
3.12 Grondexploitaties	64
3.13 Projectbegroting	65
3.14 Overheveling budgetten en kredieten	66
3.15 Risico's en aandachtspunten	67
Bijlagen	68

Voorwoord

Voor u ligt de eerste slotrapportage, beleid en financieel, van gemeente Hoeksche Waard. Een moment waarop na 10 maanden hard werken voor de eerste keer een meer onderbouwd beeld ligt van de wekelijkheid waarmee we wat verder in de toekomst kunnen kijken. Bijzonder omdat in deze rapportage ook de fase van samenvoeging valt waarin, naast de gebruikelijke werkzaamheden van een gemeente, ook heel veel aandacht is besteed aan het “worden van een nieuwe organisatie”. Daarmee zijn we nog niet mee klaar en gaan we de komende tijd absoluut door.

Eerder is wel eens gezegd dat de meeste baby's na 9 maanden nog niet kunnen lopen. Des te meer opmerkelijk is het om op grond van zowel de beleids- en financiële resultaten te kunnen zeggen dat de “baby” gemeente Hoeksche Waard na 9 maanden wel kan lopen. Wellicht nog niet zo goed als een volwassene, maar dat is een groeiproces en daar zitten we middenin.

Beleidsrapportage

In grote lijnen is te zien dat de voorgenomen activiteiten voor bijna driekwart op planning liggen en/of afgerond zijn. Bijna een kwart van de activiteiten zijn gestart maar staan onder druk. Van 1% staat vast dat we deze door gaan schuiven in de planning. De details zijn te lezen in de bijgevoegde beleidsrapportage per programma. Ook zien we uit de maandelijkse metingen dat de dienstverlening over het algemeen van een zeer respectabel niveau is. Een resultaat wat er mag zijn in deze bijzondere periode van fusering. Natuurlijk is er in en na deze fase nog veel te doen. Maar het bewijst wel dat deze organisatie tot veel in staat is en dat gepaste trots op zijn plaats is.

Financiële rapportage

Het te verwachten resultaat aan het einde van het jaar is gecalculeerd op € 0,5 miljoen. Het te verwachten begrotingssaldo na de Zomerrapportage 2019 gaf nog een tekort van € 2,9 miljoen aan, waarvan € 2,3 miljoen als gevolg van nieuw beleid. De slotrapportage komt uit op een saldo van € 3,3 miljoen positief. Alleen kijkend naar de positieve resultaten die in 2019 zijn gemeld, is dat bijna € 5 miljoen. Dit ligt in lijn met voorgaande jaren van de 5 gemeenten samen. Wij stellen voor om, vooruitlopend op het definitieve resultaat van 2019, ongeveer € 2,7 miljoen door te schuiven naar 2020 zodat we de uitvoering van de programma's kunnen voortzetten. In de slotrapportage zijn een paar grotere bedragen positief en negatief te vinden. De meest opvallende is het overschot op programma '0'. Deze is voor het grootste deel, € 3,2 miljoen, te verklaren door de extra bijdragen vanuit het Rijk via de mei- en de septembercirculaire.

Aandachtspunten

Ondanks het feit dat er over het algemeen een beeld is waar we trots en blij mee zijn, blijven er wel degelijk aandachtspunten die volgen uit deze rapportage.

1. Er is geen één op één relatie gelegd met de financiële rapportage en de activiteiten die op oranje en rood staan in de beleidsrapportage. De financiële rapportage inclusief de beheeractiviteiten, is breder dan de beleidsrapportage. De beleidsrapportage is vooral gericht op het realiseren van het voorgenomen beleid.
2. Een deel van de uitvoering van de activiteiten 2019 is gerealiseerd door inzet van extra capaciteit (inhuur).
3. Activiteiten die vanuit 2019 overgaan naar 2020 komen bovenop de in de begroting 2020 opgenomen activiteiten en veroorzaken een “boeggolf” effect. Hierdoor ontstaat er nog meer druk op de planning 2020 en wellicht overdruk. Een goede afweging van wat we wel doen en wat niet is essentieel.
4. In de financiële rapportage zien we dat er een substantieel deel van de in 2019 geplande investeringen overgaan naar 2020. Ook dit zet druk op de beschikbare capaciteit versus de werkvoorraad. Ook hier geldt dat een goede afweging van wat we wel doen en wat niet, nodig is.

5. Er zijn kleinere projecten vanuit 2018 naar 2019 doorgeschoven en weer verder doorgeschoven naar 2020. De vraag is of we deze projecten nog daadwerkelijk uit gaan voeren.
6. Het nu geprognosticeerde resultaat is niet het eindresultaat. Met name externe invloeden, bijvoorbeeld ontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen, kunnen dit resultaat nog fors beïnvloeden.
7. Wij stellen voor om via de slotrapportage alvast een aanzienlijk bedrag door te schuiven naar 2020. Dit gaat ten laste van het te verwachten resultaat zoals genoemd. Feitelijk neemt de gemeente daarmee een voorschot op een resultaat dat er formeel nog niet is. Hierdoor kunnen we flexibel omgaan met de nog niet afgeronde projecten.

1. Inleiding

In de slotrapportage geven wij aan of de belangrijkste doelstellingen uit de programmabegroting op schema liggen. Het doel van de slotrapportage is rapporteren over de belangrijkste beleids- en financiële afwijkingen in de programma's. Indien nodig vragen wij de raad om herverdeling van budgetten tussen de programma's of het muteren op reserves.

In paragraaf 1.1 en 1.2 vindt u een op hoofdlijnen een algemene beschrijving van de voortgang van de uitvoering van de programmabegroting en een samenvattend financieel overzicht.

1.1 Algemeen

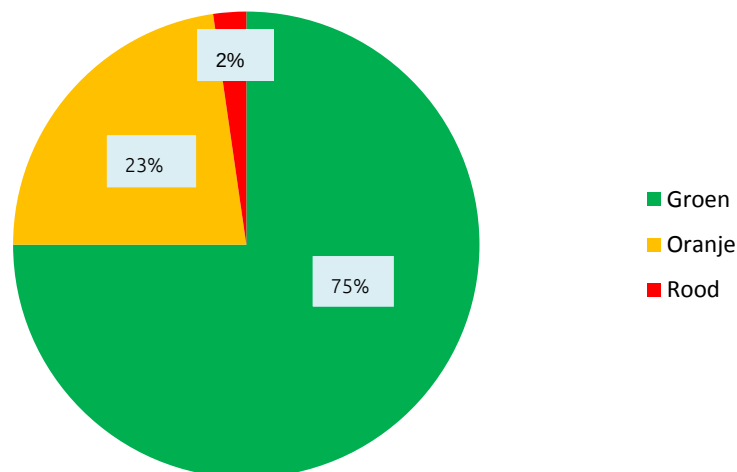
Voor u ligt de eerste Slotrapportage 2019 van gemeente Hoeksche Waard. De verschillende teams geven in samenwerking met de financiële adviseurs en opgaveregisseurs inzicht in de voortgang over de doelstellingen uit de actuele begroting.

In de beleidsrapportage is per programma en per taakveld een verantwoording opgenomen over de uit te voeren activiteiten. Deze activiteiten zijn afkomstig uit de Programmabegroting 2019 en de Perspectiefnota/Zomerrapportage 2019.

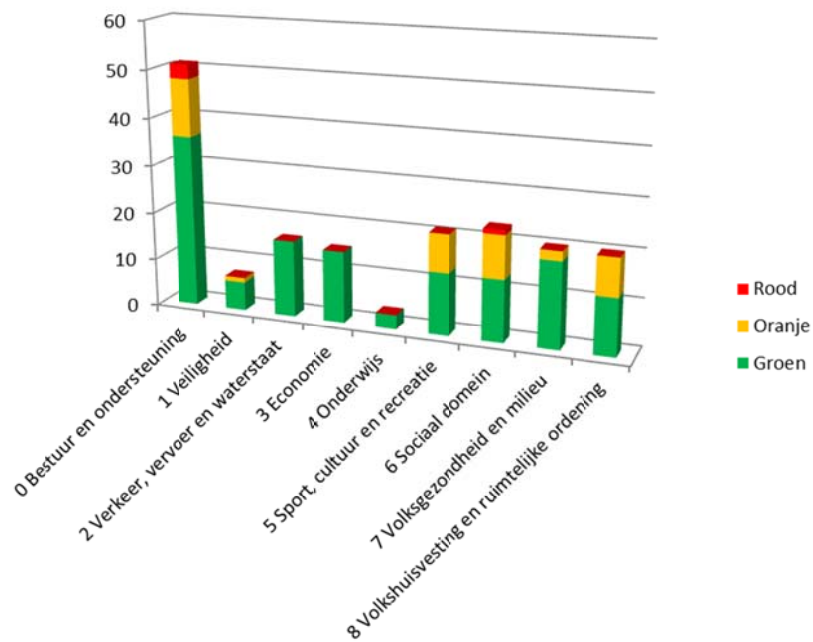
Over de voortgang van de activiteiten wordt gerapporteerd door middel van een indicator en indien nodig wordt een toelichting gegeven. Deze indicator is (nog) geen objectief meetbare norm.

	Gereed of uitvoering loopt conform planning en gestelde kaders
	Uitvoering staat onder druk, kans op afwijkingen. Extra bewaking van de kaders en planning
	Uitvoering wijkt in negatieve zin af van de planning en gestelde kaders. Maatregelen zijn vereist

In totaal zijn er 176 activiteiten opgenomen. Daarvan zijn er 132 indicatoren op groen, 40 op oranje en 3 indicatoren op rood gezet.

Totaal activiteiten per programma

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van het opstarten van de nieuwe organisatie en de basis op orde krijgen. Desondanks loopt 75% van de activiteiten, die moeten bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen, conform planning.

1.2 Samenvattend financieel beeld

Hieronder treft u een totaaloverzicht van het actuele financiële beeld van de nieuwe gemeente Hoeksche Waard in 2019.

(bedragen x €1.000)

Ontwikkeling saldo		2019
A	Saldi primitieve begroting HW 2019-2022	40
	1e Begrotingswijziging 2019	-519
	2e begrotingswijziging verordening OZB en RZB 2019	-1.726
I	Saldo begroting 2019 na begrotingsraad	-2.205
B	Effecten zomerrapportage	1.575
C	Nieuwe beleidsvoornemens Perspectiefnota	-2.260
II	Saldo begroting 2019 na zomerrapportage en Perspectiefnota	-2.890
D	Effecten slotrapportage	3.339
III	Saldo begroting 2019 na slotrapportage	449

Beginsaldo 2019

Op 19 februari 2019 heeft de gemeenteraad de Begroting 2019 inclusief de eerste en de tweede begrotingswijziging 2019 vastgesteld. Het geprognosticeerde saldo voor 2019 bedroeg € 2,2 miljoen negatief onder meer als gevolg van de verlaging van de ozb- tarieven. Aan het eind van het jaar zuiveren wij via een onttrekking aan de Algemene reserve het negatieve saldo van € 2,2 miljoen weer aan.

Ontwikkelingen saldo 2019

Het geprognosticeerde saldo 2019 is in de Zomerrapportage 2019 verhoogd met € 1,6 miljoen en in de Slotrapportage 2019 met € 3,3 miljoen, totaal € 4,9 miljoen positief. Daarnaast zijn in de Perspectiefnota 2019 nieuwe beleidswensen toegevoegd van totaal € 2,3 miljoen (negatief).

Prognose eindsaldo 2019

De primitieve Begroting 2019 sloot met een positief saldo van € 40.000,-. Het geprognosticeerde resultaat 2019, na verlaging van de belastingtarieven, de verwerking van de nieuwe beleidswensen en actualisatie van de budgetten in de tussentijdse rapportages bedraagt nu € 0,5 miljoen positief.

Het resultaat in de jaarrekening kan nog afwijken van de prognose

Gezien de fase waarin de nieuwe organisatie zich bevindt is het niet ondenkbaar dat het werkelijke resultaat in de jaarrekening 2019 afwijkt van de prognose in deze Slotrapportage 2019. De budgetten in deze slotrapportage zijn bijgesteld naar het actuele inzicht. Naarmate de tijd vordert, krijgen wij meer inzicht. In de Jaarrekening 2019 verantwoorden wij uiteindelijk het eindresultaat van de werkelijke baten en lasten. In de paragraaf 'Risico's en aandachtspunten' zijn onderwerpen opgenomen die van invloed kunnen zijn op dit eindresultaat.

Doorschuiven budgetten van 2019 naar 2020

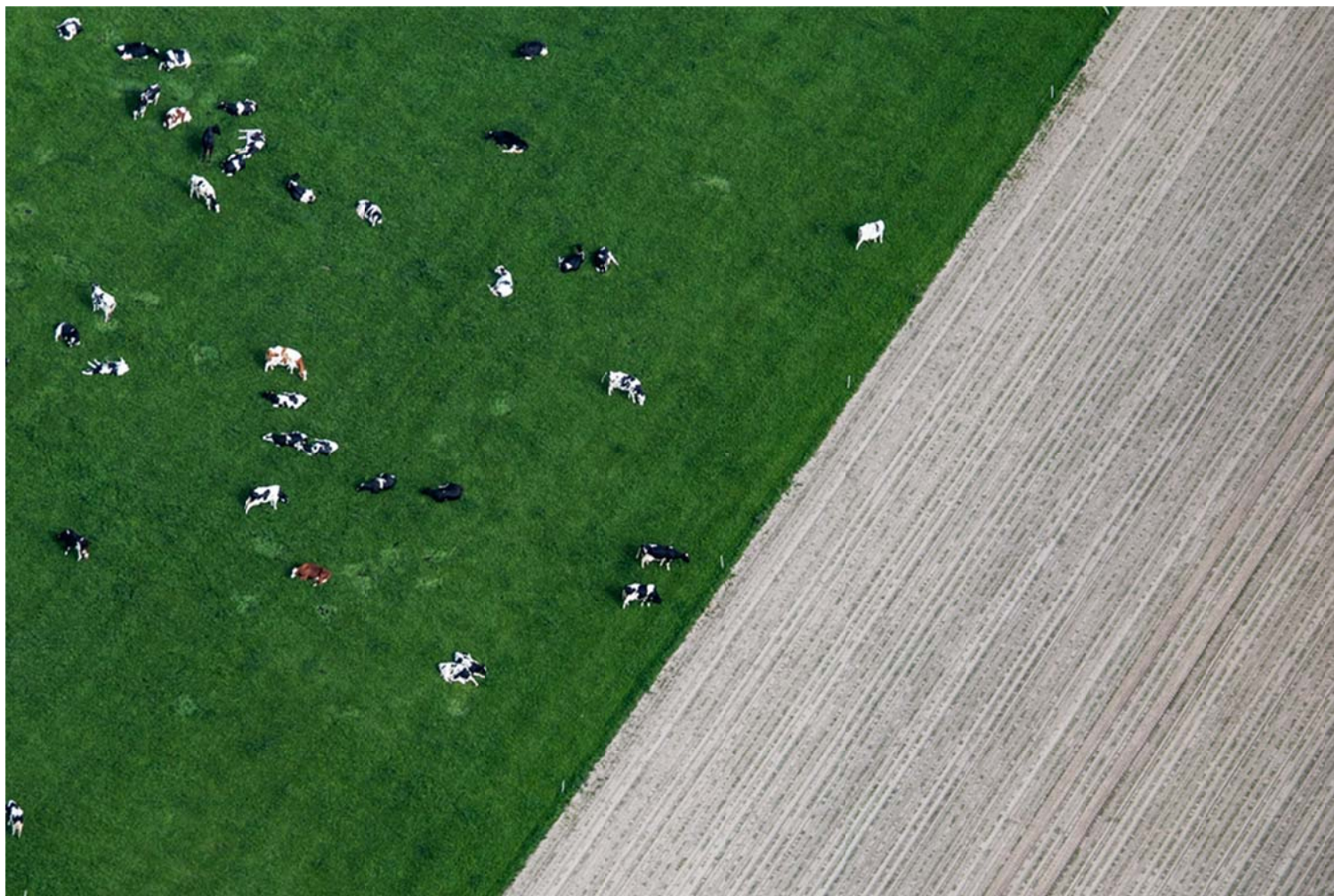
Bij de Slotrapportage 2019 is geïnventariseerd welke werkzaamheden doorlopen in 2020. Om in januari 2020 direct verder te kunnen gaan met deze werkzaamheden stellen wij voor om de bijbehorende budgetten van totaal € 2,7 miljoen alvast door te schuiven naar 2020 (en daarmee niet te wachten tot de bestemming van het jaarresultaat in de raad van juli 2020). Dit is circa 1,5 % van het begrotingstotaal (zie paragraaf 3.14).

Mutatie Algemene reserve

Bij de begrotingsraad in februari 2019 verwachtten wij een onttrekking aan de Algemene reserve in 2019 van € 2,2 miljoen om het negatieve begrotingssaldo van -/- € 2,2 miljoen te dekken. Deze onttrekking aan de Algemene reserve kan in 2019 achterwege blijven, omdat het verwachte resultaat is bijgesteld naar € 0,5 miljoen positief. Als we dit saldo bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019 toevoegen aan de Algemene reserve is het effect op de Algemene reserve in 2019 € 2,7 miljoen positief. Het doorschuiven van de budgetten naar 2020 leidt tot een negatief effect in 2020 van € 2,7 miljoen op de Algemene reserve. Per saldo is het effect van het doorschuiven van de budgetten op de Algemene reserve in 2019 en 2020 nihil.

Doorschuiven investeringskredieten van 2019 naar 2020

In bijlage 2 treft u een overzicht van de investeringskredieten 2019. Dit overzicht bestaat uit de investeringskredieten uit de Begroting 2019 en uit de doorgeschoven restantkredieten uit de jaarrekening 2018 van de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Aangezien de investeringen niet (volledig) zijn gerealiseerd in 2019 stellen wij voor om ook de investeringskredieten direct door te schuiven naar 2020, zodat ook deze per 1 januari 2020 beschikbaar zijn.

2. Beleidsrapportage

Per programma leggen wij verantwoording af over het beleid en de planning waar dit afwijkt van de doelstellingen en uitgangspunten uit de actuele programmabegroting.

Over de voortgang van de activiteiten rapporteren wij door middel van een indicator en indien nodig geven wij een toelichting.

	Gereed of uitvoering loopt conform planning en gestelde kaders
	Uitvoering staat onder druk, kans op afwijkingen. Extra bewaking van de kaders en planning
	Uitvoering wijkt in negatieve zin af van de planning en gestelde kaders. Maatregelen zijn vereist

2.1 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Taakveld 0.1 Bestuur

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
0.1.1	Realisatie raadsthema's hoofdlijnenakkoord	Programmatische uitwerking raadsthema's	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Programmaplannen conform planning gereed. Voor programma Duurzaamheid is een aangepaste planning afgesproken.
0.1.2	Stimuleren overheids-en burgerparticipatie	Opbouw en ondersteuning dorpsgericht werken	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Er zijn verkenningen gedaan (intern en extern); training Waarderend Vernieuwen gevolgd; bij alle teams wordt langs gegaan om het DGW te positioneren in de organisatie; Team is, vanwege ziekte, niet op volle sterkte.
0.1.3	Stimuleren overheids-en burgerparticipatie	Ondersteuning initiatieven	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Er is gecommuniceerd naar de inwoners over initiatieven; een aantal initiatieven worden procesmatig ondersteund; Leidraad binnenkomen initiatieven is opgesteld; met diverse dorpsraden/-verenigingen/buurt bestuurt wordt contact onderhouden. Dorpswethouders worden ondersteund bij gesprekken/spreekuren in de dorpen. Team Strategie is,

					vanwege ziekte, niet op volle sterkte.
0.1.4	Deelname aan De Hoeksche Waardse Uitdaging	Ondersteuning	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Hoeksche Waardse Uitdaging is operationeel
0.1.5	We kennen onze omgeving en weten wat we de omgeving kunnen bieden.	Positionering door het aangaan van nieuwe contacten, strategische allianties en deelname aan nieuwe samenwerkingsverbanden	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Vanaf begin 2019 is de kennismaking en verkenning binnen de regio/provincie uitgevoerd. Op basis van deze verkenning geven wij de positionering verder vorm. Voorbeeld o.a. is de samenwerking rondom de Regiodeal met de Zuid-Hollandse Delta en de door de Hoeksche Waard georganiseerde bestuurlijke conferentie Zuidelijk Zuid-Holland.
0.1.6	Versterken van de economische vitaliteit	Realisatie van het gezamenlijke gebiedsprogramma met de provincie	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Uitvoering loopt tot en met 2022.
0.1.7	Te verwachten kosten in het kader van herindelingsbijdrage inzichtelijk	Actualisatie begroting	PN/ Zomerrap 2019	1 ^e helft 2019	Bij de Zomerrapportage 2019 is de projectbegroting geactualiseerd. Hierin zijn de herindelingsbijdragen en de te verwachten kosten in het kader van de herindeling verwerkt.
0.1.8	Visie dorpsgericht werken (DGW) uitgewerkt	Medio 2019 volgt voorstel tot uitwerking	PN/ Zomerrap 2019	2019	17 sept jl. is er een raadsbijeenkomst over de visie op DGW geweest. In het najaar 2019 stellen wij een kader DGW op voor besluitvorming in college en raad.
0.1.9	Visie op strategische positionering uitgewerkt	Plan met vertaling naar doelstellingen	PN/ Zomerrap 2019	2019	Zie 0.1.5
0.1.10	Subsidiebeleid in relatie tot maatschappelijk vastgoed geharmoniseerd	Voorstel belasting maatschappelijk vastgoed Nieuwe subsidieverordening	PN/ Zomerrap 2019	2019 2020	Met de samenvoeging van de gemeenten is er een omvangrijke en diverse vastgoedportefeuille ontstaan. Het is nodig te komen tot een efficiënte bezetting van het vastgoed. Onderzoek zal worden gedaan naar de bezettingsgraad, mede in combinatie met het nog te harmoniseren tarievenbeleid. Wij kiezen voor een gefaseerde aanpak. Het tarievenbeleid wordt ontwikkeld nadat de Algemene Subsidieverordening en het subsidiebeleidskader zijn vastgesteld.

0.1.11	Kader nota vastgoed voorbereid	Afsprakenkader ten behoeve van visie uitvoeringsagenda	PN/ Zomerrap 2019	2019, 2020		Uitvoering verloopt volgens planning
0.1.12	Doelstellingen duurzaamheid uitgewerkt	Programmatische aanpak	PN/ Zomerrap 2019	2019		Zie 0.1.1
0.1.13	Strategische keuze beheer openbare ruimte beschikbaar	Implementatie vanaf 2020	PN/ Zomerrap 2019	2019		
0.1.14	Communicatiebudget raad	Communicatie over raadsvergaderingen en activiteiten	PN/ Zomerrap 2019	2019		De communicatie rondom de raadsvergaderingen en activiteiten is vastgelegd in het communicatieplan en is een doorgaand proces.
0.1.15	Uitzending beeldvormende vergadering	Beeldvormende bijeenkomsten op locatie	PN/ Zomerrap 2019	2019		De discussie hierover loopt nog binnen de griffie en de raad. Definitieve invulling in de loop van 2020.
0.1.16	Vergaderkosten raad (op locatie)	Beeldvormende bijeenkomsten op locatie	PN/ Zomerrap 2019	2019		De discussie hierover loopt nog binnen de griffie en de raad. Definitieve invulling in de loop van 2020.
0.1.17	75 bevrijding	Vorbereiding en uitvoering programma	PN/ Zomerrap 2019	2020		
0.1.18	Externe (juridische) advisering	Inwinnen van extern advies	PN/ Zomerrap 2019	2019		Blijvende activiteit.
0.1.19	Vitale dorpen en een actieve samenleving	- Onderzoeken hoe we krachten en behoeften in de kernen centraal kunnen stellen en hieraan vormgeven - Bestuurders faciliteren zodat zij flexibel en afhankelijk van situatie en context wisselende rollen	Begroting 2019			Zie 0.1.2 en 0.1.3

		kunnen vervullen			
0.1.20	Versterken van de (economische) vitaliteit van de Hoeksche Waard	Samen met de provincie het gezamenlijke gebiedsprogramma uitvoeren	Begroting 2019		Zie 0.1.6
0.1.21	We kennen onze omgeving en weten wat de Hoeksche Waard de omgeving te bieden heeft (externe focus)	• Strategische positionering van de Hoeksche Waard in de omgeving • De belangen van de Hoeksche Waard onder de aandacht brengen in bestuurlijke netwerken zoals provincie Zuid-Holland, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Zuid-Holland Zuid en Zuid-Hollandse Delta	Begroting 2019		Zie 0.1.5
0.1.22	Bekendheid geven aan de Hoeksche Waard	Opstarten van gebiedsmarketing	Begroting 2019		Besluitvorming december 2019

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
0.2.1	Dienstverlening: dichtbij en persoonlijk, maximaal ondersteund door digitale kanalen	Implementeren en door ontwikkelen van de dienstverlening volgens het nieuwe dienstverleningsconcept	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Uitvoering verloopt volgens planning en gestelde kaders.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
0.3.1	Onderzoek naar beheersvorm gemeentelijke vastgoed	Onderzoek doen naar een toekomstige beheersvorm voor het gemeentelijk/ maatschappelijk vastgoed. In het onderzoek ligt de eerste focus van overdracht van beheer en exploitatie	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Voordat we een onderzoek starten naar de mogelijke beheersvorm is het wenselijk eerst beleid op vastgoed te ontwikkelen. Dit op zijn minst in afstemming/ overeenstemming met het gemeentelijk beleid op voorzieningen en het dorpsgericht

		naar uitvoeringsorganisatie BRES BV, uitgaande dat deze organisatie dit competitief kan realiseren				werken. In 2019 inventariseren wij het vastgoed. In 2020 ontwikkelen wij beleid en aansluitend het onderzoek naar de beheersvorm.
0.3.2	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Onderzoek doen naar duurzaamheidsmaatregel als aanvulling op opstellen MJOP gemeentelijke gebouwen • Uitvoeren van nulmeting van het gemeentelijk vastgoed ten aanzien van de verduurzamingsopgave. • Inzichtelijk maken van het pakket van maatregelen met terugverdientijd binnen vijf jaar en langere termijn, zowel organisatorisch als financieel	PN/ Zomerrap 2019	2019		Plan in ontwikkeling, overloop naar 2020 waarin de planning nu is dat in 2 ^e kwartaal 2020 de uitwerking afgerond is en inzicht in de maatregelen.
0.3.3	Ingebruikname Vastgoedbeheersysteem	Onderzoek doen naar gewenst systeem voor vastgoedbeheer	PN/ Zomerrap 2019	2019		2020 keuze Vastgoedbeheersysteem
0.3.4	Huisvesting van jeugd/ wijkteam West en verplaatsen servicepunt Maasdam	De Drie Lelies in Puttershoek is de kantoorlocatie voor jeugd/ wijkteam en het servicepunt. Hiervoor dient verbouwd te worden	PN/ Zomerrap 2019	2019/2020		Het meerjarenperspectief qua ontwikkeling formatie jeugd- en wijkteam toont een toename. Vraag is of locatie De Drie Lelies ook na verbouwing voldoende ruimte biedt om te voldaan aan vraag en verwachting.

Taakveld 0.4 Overhead (ICT, Facilitair, Huisvesting etc.)

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
0.4.1	Communicatieve organisatie	Communicatietrainingen, ontwikkeling van klantgericht schrijven, inzet schrijfcoaches	PN/ Zomerrap 2019	2019	Uitvoering loopt, verschillende activiteiten opgestart, trainingen opgestart, krijgt verder vorm in 2020.
0.4.2	Social media	Ontwikkeling Newsroom	PN/ Zomerrap 2019	2019	Plan is in ontwikkeling. Social mediastrategie ligt er. Ontwikkeling en uitvoering newsroom verwachten wij in het 2 ^e kwartaal 2020.
0.4.3	Aanbesteding HR- en salarissysteem	Gemeente Hoeksche Waard is vanuit de Aanbestedingswet 2012 verplicht haar HR- en salarissysteem opnieuw aan te besteden. Reden hiervoor is dat het huidige contract met Centric afloopt per 31 juni 2019 en niet meer verlengd kan worden. Doel is in 2019 een leverancier te selecteren, die in verband met de Aanbestedingsregels per 1 januari 2020 live dient te gaan met het nieuwe systeem	PN/ Zomerrap 2019	2019	
0.4.4	Stabiel netwerk	De huidige netwerkbekabeling in het pand aan de W. van Vlietstraat is 25 jaar oud en voldoet niet meer aan de huidige eisen. De snelheid en stabiliteit van het netwerk wordt hierdoor beperkt. Dit geldt ook voor de bekabeling in de Jan van der Heijdenstraat (HW Werkt!). Voor de prestaties van de werkplek is het noodzakelijk dat de bekabeling wordt gemoderniseerd in beide panden	PN/ Zomerrap 2019	2019	Door de werkdruk hebben we het project niet op kunnen starten. Deze werkzaamheden pakken we in 2020 op.

0.4.5.	Aanbesteding WMO systeem	Gemeente Hoeksche Waard is vanuit de Aanbestedingswet 2012 verplicht haar Wmo-systeem opnieuw aan te besteden. Reden hiervoor is dat het huidige contract met de leverancier afloopt per 31 december 2019 en niet meer verlengd kan worden. Doel is in 2019 een leverancier te selecteren, die in verband met de Aanbestedingsregels per 1 januari 2020 live dient te gaan met het nieuwe systeem	PN/ Zomerrap 2019	2019	
0.4.6	BAG	Onderzoek naar het in huis halen van de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), welke nu nog door SVHW wordt bijgehouden. Vanaf 2020 kunnen we de BAG met de benodigde software, capaciteit en vaardigheden zelf gaan bijhouden.	PN/ Zomerrap 2019	2019	Op 3 juli heeft het Algemeen Bestuur van SVHW besloten om een verkenning impactanalyse te starten van de Samenhangende Objectenregistratie (SOR). Deze verkenning wordt uitgevoerd door KokxDeVoogd. Om een goed beeld te krijgen houden de aangesloten SVHW gemeenten werksessie(s). De werksessie met de gemeente Hoeksche Waard was op 9 oktober. Het voorstel om BAG in huis te halen is in het STAF ICT overleg van 7 oktober besproken. De wethouder heeft aangegeven te willen wachten op de resultaten van het onderzoek. De resultaten komen in november beschikbaar. Dit betekent dat we pas door kunnen gaan in 2020.
0.4.7	DSO	Aansluiten op de landelijke digitale voorziening DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Het DSO is een geordend en verbonden geheel van: afspraken ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen.	PN/ Zomerrap 2019	2019	

0.4.8	Digitaal vergaderen	Voor het digitaal vergaderen is voor het college en de directie gestart met een pilot van de applicatie ibabs. Door het gebruiksgemak van deze applicatie wordt gedacht aan het breder inzetten van ibabs voor teammanagers en eventueel andere gremia zoals een ondernemingsraad.	PN/ Zomerrap 2019	2019		De aanbesteding gaat dit jaar de deur uit voor vervanging van de applicatie van digitaal vergaderen. Dit pakken wij integraal op (organisatie en griffie).
0.4.9	Digitaliseren P&C instrumenten	Met de aanschaf van een P&C instrument wordt voldaan aan de wens van de Raad aan het helder en transparant communiceren van de P&C-producten.	PN/ Zomerrap 2019	2019		Bij de Begroting 2020 is al een start gemaakt met het transparant en helder communiceren. Het P&C-proces en de P&C-instrumenten pakken wij de komende jaren verder op
0.4.10	Opstellen advies monitoring opgaven	Naast data uit de systemen is in het dashboard informatie beschikbaar over de ontwikkelingen en de trends op de lange termijn, signalen uit tevredenheidsonderzoeken bij klanten en partners en beleidsonderzoek en – evaluatie	PN/ Zomerrap 2019	2019		
0.4.11	Archiefbeheer rechtsvoorgangers	Archieven afsluiten van de rechtsvoorgangers, waardoor informatie geordend en toegankelijk is en voldaan wordt aan de wettelijke verplichting van overbrenging, waardoor een gedeelte openbaar wordt. Behoud van cultureel erfgoed en voldoen aan wettelijke verplichtingen.	PN/ Zomerrap 2019	2020-2023		Uitvoering verloopt volgens planning en gestelde kaders.
0.4.12	Digitaliseren van archieven om dienstverlening op hoger plan te	Digitaliseren van archieven, waarvan het voor bedrijfsvoering en in kader	PN/ Zomerrap	2020-2023		

	brengen	van dienstverlening een meerwaarde heeft (met name bouwvergunningen).	2019			
0.4.13	Onderzoek ambtelijke huisvesting	Stakeholder onderzoek naar de huisvesting wensen van de ambtelijke organisatie.	PN/ Zomerrap 2019	2020-2021		Uitvoering staat vooralsnog op de agenda voor 2020.
0.4.14	Het nieuwe werken door ontwikkelen	Doorontwikkelen van de moderne werkplek, met oog voor middelen (app, faciliteiten), draagkracht en nut en noodzaak.	PN/ Zomerrap 2019	2019-2020		Wordt in 2020 opgepakt.
0.4.15	Implementatie AVG	Invoeren maatregelen t.b.v. Algemene Verordening Gegevensbescherming zoals vastgesteld in Privacybeleid	PN/ Zomerrap 2019	2019-2023		
0.4.16	Implementatie GRC tooling	De aanschaf en implementatie van het Naris Governance, Risk en Compliance programma	PN/ Zomerrap 2019	2019		
0.4.17	Uitvoeren audits, pentesten	Continue laten (pen)testen van IT en organisatie	PN/ Zomerrap 2019	2019-2023		Voor 2019 is dit niet meer aan de orde.
0.4.18	Creëren van awareness/bewust gebruik van privacy gevoelige gegevens.	Opzetten van een continu bewustwordingsprogramma	PN/Zomerrap 2019	2019-2023		
0.4.19	Organisatieontwikkeling	Zelforganisatie, werken in pop up, van functies naar rollen, heidagen	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		De ontwikkelthema's vanuit het Kompas zijn opgabegericht, dorpsgericht, 100% dienstverlening, de kernwaarden en zelforganisatie in een lerende organisatie. Aan deze thema's hebben we gewerkt door bijeenkomsten te organiseren om een eerste verkenning te laten plaats vinden. Ook hebben we een pop-up team gevormd die de kernwaarden (persoonlijk, durf en vakmanschap) hebben opgepakt om daarover het gesprek met elkaar te voeren.
0.4.20	Strategische personeelsplanning	Strategische personeelsplanning	PN/ Zomerrap	Vanaf 2019		Een eerste basis is gelegd in een bijeenkomst over 'basis op orde'. Dit wordt vervolgd in 2020.

			2019			
0.4.21	Strategisch leren en ontwikkelen	Visie ontwikkelen op opleiden en ontwikkelen	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Er is een strategisch opleidingsplan en een leerlijn voor medewerkers.
0.4.22	Mobiliteit	Mobiliteitsbeleid, talentontwikkeling	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Mobiliteitsbeleid wordt in 2020 opgepakt. Met behulp van de TMA wordt talentontwikkeling verder vorm gegeven.
0.4.23	Talentontwikkeling	TMA, talentontwikkelingsprogramma	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		De TMA is een instrument wat gaat over talenten en drijfveren. Een verdere doorontwikkeling vindt plaats in het vierde kwartaal en 2020.
0.4.24	Duurzame inzetbaarheid	Talentontwikkeling, generatiepact, leren en ontwikkelen, vitaliteitsdag	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		We hebben met elkaar gedefinieerd wat we hieronder verstaan. We rollen dit in 2020 verder uit.
0.4.25	Positionering aantrekkelijk werkgeverschap	Employer Branding Doorontwikkelen website: werkenbijdegemeentehw.nl en hoeschecampus.nl	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		In het vierde kwartaal geven we hier een eerste aanzet toe.

2.2 Programma 1 Veiligheid

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Nr.	Doelstelling	Activiteit	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
1.1.1	De gemeente heeft een adequate crisisorganisatie	De Hoeksche Waard maakt deel uit van de regionale crisisorganisatie Zuid-Holland Zuid en heeft daarnaast lokale medewerkers die jaarlijks worden getraind.	PN/ Zomerrap 2019		
1.1.2	De gemeente heeft slagvaardige brandweezorg	De regionale brandweer Zuid-Holland Zuid zet zich in voor de risico- en crisisbeheersing.	PN/ Zomerrap 2019		
1.1.3	De gemeente participeert actief in de doorontwikkeling van bevolkingszorg	We gaan de bevolkingszorg verder professionaliseren en meer samenwerken met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bij het uitvoeren van de (regionale) crisisbeheersing en bevolkingszorgtaken	Begroting 2019		

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Nr.	Doelstelling	Activiteit	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
1.2.1	Handhaving huidig veiligheidsniveau en versterken waar nodig	A. Inzetten op handhaving van de drank en horeca en bijzondere wetten.	PN/ Zomerrap 2019/ Begroting 2019		
		B. Inzetten op handhaving van de drank en horeca en bijzondere wetten.			
		C. Zicht krijgen op (mogelijke) ondermijnende activiteiten in de gemeente.			
		D. Ontwikkelen visie toekomstbestendige BOA organisatie (APV en DHW)			
1.2.2	Een leefbare en veilige omgeving	A. Implementatie WVGZ	PN/		
		B. Participatie stimuleren			

			Zomerrap 2019			
1.2.3	Een leefbare en veilige omgeving	• Opstellen Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2020 • Opstellen handhavingsbeleid • Realisatie en (tussentijdse) evaluatie van toezicht en handhaving	Begroting 2019			We verwachten dat het IVB gereed eind 1 ^e kwartaal 2020 gereed is.
1.2.4	Woonoverlast	A. Aanpassing APV en het opstellen van beleidsregels voor de uitvoering	PN/ Zomerrap 2019			De APV passen wij aan. De planning is dat het college de APV in 1 ^e kwartaal 2020 vaststelt.

2.3 Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
2.1.1	Verkeersveiligheid vergroten	De Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid biedt activiteiten op het gebied van bewustwording en gedragsbeïnvloeding (Meerjarenprogramma Verkeersveiligheid)	Begroting 2019		In 2020 voeren wij meerdere activiteiten uit die gericht zijn op doelgroepen, zoals een opfriscursus rijvaardigheid senioren, ouderen op de elektrische fiets, verkeerseducatie in het voortgezet onderwijs en het educatieprogramma School op Seef voor leerlingen in het basisonderwijs.
2.1.2	Bereikbaarheid verbeteren	- Het onderliggend wegennet verbeteren (vorkstructuur) door onder andere het ontlasten van de verkeersdruk op de centrale as in Klaaswaal - Actief lobbyen bij de provincie voor een goede ontsluiting van de Hoeksche Waard. Afstemmen en voorbereiden renovatie Heinenoordtunnel	Begroting 2019		Hier ligt een relatie met de aanleg van de nieuwe provinciale randweg Klaaswaal. Als deze weg gereed is nemen wij aansluitend maatregelen op de centrale as in Klaaswaal. De prognose volgens de planning is 2023. De soort maatregelen stemmen wij met de bewoners van Klaaswaal af. De planning hiervoor is 2020. Besluitvorming bereikbaarheidsplan renovatie Heinenoordtunnel verwachten wij in december 2019.
2.1.3	Duurzame mobiliteit	- Het faciliteren van fietsverbindingen, onder andere fietspadenplan Hoeksche Waard - Het faciliteren van fietsparkeercapaciteit - Het verbeteren van de infrastructuur voor elektrisch vervoer	Begroting 2019		In 2020 stellen wij het uitvoeringsprogramma fietspadenplan op. Wij faciliteren fietsparkeren in het kader van de renovatie Heinenoordtunnel. Wij nemen in ons plan voor een dekkend netwerk van oplaadpunten in Hoeksche Waard en het verbeteren de infrastructuur voor elektrisch vervoer op.
2.1.4	Realiseren robuuste vorkstructuur	Randweg Klaaswaal	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Voor de aanleg van de provinciale randweg Klaaswaal is een projectplan geschreven en vastgesteld. Vervolgens is een aanbestedingstraject gevolgd voor de ingenieursdiensten. In november 2019 starten we met de gesprekken met bewoners en eigenaars om een voorkeurs tracé te kunnen bepalen. Dit moet de eerste helft van 2020 bekend zijn waarna wij de

						ruimtelijke procedure gaan voorbereiden. De eerste uitgaven verwachten wij eind 2019. Volgens planning is de weg gereed in 2023.
2.1.5	Realiseren robuuste vorkstructuur	Ontsluiting Zuid-West (A29-Kortweg-Lange eendrachtsweg)	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		Met de provincie en het waterschap overleggen wij over de realisatie en de kostenverdeling. Start procedures voorzien 2020.
2.1.6	Realiseren mobiliteitsagenda	Uitwerking mobiliteitsagenda	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Doorlopend, verschillende projecten met verschillende planning. Informeren via afzonderlijke voortgangsrapportages.
2.1.7	Bereikbaarheid tijdens renovatie Heinenoordtunnel	Maatregelpakket Heinenoordtunnel	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Besluitvorming bereikbaarheidsplan verwacht december 2019.
2.1.8	Monitoring en sturing mobiliteit	Opstellen verkeersmodel Hoeksche Waard	PN/ Zomerrap 2019	2020		In 2020 geven wij opdracht voor het opstellen van het verkeersmodel Hoeksche Waard. Dit model gebruiken wij als onderlegger voor milieuvraagstukken en de regionale geluidkaart.
2.1.9	Beheer openbare ruimte	Gelijkschakelen van kwaliteit openbare ruimte	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		We stellen een integraal beleidsplan openbare ruimte op. In dit plan is het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte 1 van de door de raad vast te stellen kaders. We verwachten het plan in het 1 ^e kwartaal van 2020 aan te bieden.
2.1.10	Verkeersveiligheid	duurzaam veilig inrichten van de wegen binnen de bebouwde kom	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		De invoering 30km en parkeerverbodszones in woonstraten in combinatie met herinrichtingsprojecten; verbeteren fietsstructuur HW; risico gestuurde aanpak verkeersveiligheid provincie ZH; uitvoeringsprogramma Duurzaam Veilig.
2.1.11	Verbeteren utilitaire en recreatieve fietsroutes	Realiseren diverse fietspaden	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Onder dit project valt onder meer de aanleg van het Tiengemetepad, het fietspad Buitenzomerlanden en het fietspad Strijen – Oud-Beijerland. Deze projecten lopen in 2020 door.
2.1.12	Realiseren robuuste vorkstructuur	Aansluiting N217-Polderweg irt herontwikkeling SU terrein	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Dit project is onderdeel van het maatregelpakket Heinenoordtunnel (2.1.4) en voeren wij na instemming met het maatregelpakket vervroegd uit.

Taakveld 2.2 Parkeren

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
2.2.1	Voldoende parkeergelegenheid realiseren	Oplossen knelpunten	PN/ Zomerrap 2019	2020	Door toename autobezit ontstaat in woonwijken een structureel tekort aan voldoende parkeercapaciteit. Door het leveren van maatwerk breiden wij waar mogelijk de parkeergelegenheid uit.

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
2.5.1	Vervoersaanbod verbeteren en het wegnnet ontlasten	- In overleg met de provincie de behoefte en mogelijkheden voor aanleg P+R-voorzieningen in kaart brengen - Het realiseren van den Randstadnetverbinding (R-netverbinding)	Begroting 2019		Behoefte is in kaart gebracht en provincie bereid uitbreiding van P+R-terreinen voor. Gemeente faciliteert. Gemeente en provincie werken samen aan realisatie R-Netverbinding tussen Oud-Beijerland en Zuidplein.
2.5.2	Verbeteren externe bereikbaarheid	Doorontwikkeling nachtbus hele regio (pilot)	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Vanaf 1 januari 2020 gaat de nachtbus op twee routes door Hoeksche Waard rijden. In 2020 vindt evaluatie plaats over de twee routes.
2.5.3	Toegankelijkheid OV	Inventarisatie bushaltes	PN/ Zomerrap 2019	2020	Wij sluiten aan bij nieuw provinciaal beleid toegankelijkheid openbaar vervoer. Wij verwachting in 2020 concreet plan hoe hieraan een vervolg te geven.

2.4 Programma 3 Economie

Taakveld 3.1 Economische ontwikkelingen

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
3.1.1	Bevorderen balans op de arbeidsmarkt	In samenwerking met de provincie Zuid-Holland wordt een uitvoeringsagenda opgesteld.	PN/ Zomerrap 2019	2019	De analysefase is afgerond, wat heeft geresulteerd in een concept uitvoeringsagenda vitale arbeidsmarkt voor de Hoeksche Waard. Wij verwachten in december 2019 de vaststelling in het college. Besluitvorming door de raad in de raadsvergadering van januari of februari 2020.
3.1.2		Deelname aan platform Stichting Onderwijs Bedrijfsleven (SOB) en uitvoeren SOB agenda.	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	De gemeente neemt actief deel aan de SOB en is mede-initiatiefnemer van activiteiten. Een uitwerking van activiteiten is onderdeel van de uitvoeringsagenda vitale arbeidsmarkt.
3.1.3		Ontwikkelen en implementeren regionale vacaturebank	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Concept-projectplan regionale vacaturebank is opgesteld in afstemming met onderwijs en bedrijfsleven.
3.1.4	Bevorderen samenwerking overheid, onderwijs en bedrijfsleven	Ontwikkelen en implementeren economic board Hoeksche Waard (o.a. ondernemers, zorgpartijen, onderwijs, etc.)	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Onder begeleiding van een extern bureau is gestart om in een proces met de stakeholders uit de triple helix te kijken waar de meerwaarde ligt voor het toevoegen van een economic board aan de Hoeksche Waard. In 2020 wordt duidelijk waar de kansen liggen en of er voldoende draagvlak is voor een board.
3.1.5		Doorontwikkelen detailhandelsraad en centrummanagement Hoeksche Waard	PN/ Zomerrap 2019	2020	Traject is gestart. Zie ook 3.1.1.
3.1.6	Behoud en de versterking van onze positie in de duurzame en innovatieve landbouw	Project Foodlab Uitvoeren projecten agenda groene cirkels	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Een groep kwartiermakers gaat aan de slag met de invulling van het concept Foodlab aan de hand van drie programmalijnen, namelijk innovatie en techniek, natuur en biodiversiteit en gezond voedsel en welzijn. De politieke en maatschappelijke wens om een gebouw te realiseren of een fysieke plek (her) in te richten past hier in. De gemeente ondersteunt en faciliteert het idee van de kwartiermakers.

					De investeringsimpuls van het IBP Vitaal Platteland, die aan de regio zuidwestelijke delta is toegekend, wordt ingezet om de Groene Cirkel Akkerbouw een doorstart te geven. Bekeken wordt welke scope werkbaar is en hoe de organisatie hierop wordt ingericht.
3.1.7	Behoud en uitbreiding van de economische vitaliteit	Samen met de detailhandelsraad de regionaal vastgestelde detailhandelsvisie uitwerken Versterken van de winkelcentra in de kernen Verbeteren van de samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven	Begroting 2019		Voor 6 dorpscentra wordt onder begeleiding van Platform De Nieuwe Winkelstraat een 'Kom-in-actie-traject' doorlopen om te komen tot actieplannen voor elk van deze winkelgebieden. Daarnaast werkt een adviesbureau samen met de stakeholders aan een voorstel voor een uitvoeringsprogramma detailhandel inclusief organisatie en financiering.
3.1.8	Duurzame, innovatieve landbouwsector	• Mogelijkheden verkennen op het gebied van biomassa en biobased economy • Verkenning van de realisatie van Foodlab • Via innovatieve pilots de landbouwsector in de Hoeksche Waard verder (inter)nationaal op de kaart zetten	Begroting 2019		De provincie heeft opdracht verstrekt aan de omgevingsdienst om onderzoek te doen naar de biomassa in de Hoeksche Waard. Met de onderzoeksresultaten kunnen, naar verwachting in de loop van 2020, vervolgstappen worden uitgewerkt. Foodlab zie bovenstaand. De begroting van de investeringsimpuls van het gebiedsprogramma Hoeksche Waard is in samenspraak met provincie en initiatiefnemers geactualiseerd. De pilot Fabulous Farmers is concreet gestart. Ook buiten het gebiedsprogramma lopen diverse onderzoekstrajecten op het gebied van innovatieve landbouw, in samenwerking met onder meer de WUR, HAS en UvA.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
3.2.1	Toekomstbestendige infrastructuur	Faciliteren initiatieven snel internet	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	We voeren gesprekken met marktpartijen om te komen tot afspraken over het faciliteren bij de aanleg van glasvezel. Ook vragen wij via de media aandacht om bewustwording en initiatieven bij belanghebbenden aan te moedigen.
3.2.2	Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven	• Ontwikkelen en revitaliseren bedrijventerreinen, bijvoorbeeld bedrijventerrein locatie Suikerfabriek Puttershoek • Verkopen kavels 1e fase door Bedrijvenpark Hoeksche Waard	PN/ Zomerrap 2019		Ontwikkeling van en uitgifte op gemeentelijke en particuliere bedrijventerreinen loopt. Bij locatie Suikerfabriek is het bestemmingsplan in de beroepsfase. Voorbereiding voor aanbesteding van onderhoudswerkzaamheden op bedrijventerrein Mijlpolder zijn in gang gezet.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
3.3.1	Pro actieve dienstverlening	Ontwikkelen en implementeren (agrarisch) ondernemersloket	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	Voorbereiding traject is gestart.
3.3.2	Stimuleren ondernemerscollectiviteit	Realiseren van BIZ op bedrijventerreinen en in winkelgebieden	Begroting 2019		In november hebben wij een voorstel aan de raad aangeboden om de BIZ in Strijen te verlengen. Wij moedigen verschillende ondernemers en vastgoedeigenaren aan om een BIZ te starten.
3.3.3	Duurzaam veilig vestigingsklimaat	Vanuit een proactief accountmanagement leegstand tegengaan en kansen verzilveren voor revitalisering en verduurzaming van bedrijventerreinen	Begroting 2019		Accountmanagers, ambtelijke specialisten en bestuurders organiseren werkbezoeken en we huurden specifieke deskundigheid op het gebied van leegstands aanpak in winkelgebieden in.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
3.4.1	Integrale aanpak gebiedsmarketing Hoeksche Waard	Realiseren uitvoeringsagenda gebiedsmarketing, waarbij wordt ingezet op de ontwikkeling van concrete producten.	PN/ Zomerrap 2019	2020 - 2023	De verkenningsfase is afgerond, wat heeft geresulteerd in een marketingstrategie voor de Hoeksche Waard. Besluitvorming verwachten wij in de raadsvergadering van december 2019.
3.4.2	Economische promotie	Gebiedsmarketing en branding	Begroting 2019		De verkenningsfase is afgerond, wat heeft geresulteerd in een marketingstrategie voor de Hoeksche Waard. Besluitvorming verwachten wij in de raadsvergadering van december 2019.

2.5 Programma 4 Onderwijs

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
4.2.1	Goede onderwijshuisvesting waar scholen optimaal onderwijs kunnen bieden	Vervangen van en vervangende nieuwbouw voor schoolgebouwen conform de onderwijshuisvestings plannen Besluitvorming over kostennormering onderwijs huisvesting, specifiek Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG)	Begroting 2019	2019 en 2020	Valt tevens onder het IHP, zie hieronder.
4.2.2	Adequate huisvesting voor het primair-en voortgezet onderwijs, inclusief het speciaal onderwijs.	Opstellen Integraal Huisvestings Plan Hoeksche Waard (extern)	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020	Hier is een start mee gemaakt en besluitvorming volgt eind 2020.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
4.3.1	Versterken van (de relatie tussen) onderwijs met arbeidsmarkt en participatie, met preventie, met jeugdhulp.	Opstellen Samenwerkingsagenda onderwijs, gemeente en maatschappelijke (jeugd)partners om te komen tot één visie waarbij onze gezamenlijke opgave (w.o. Lokale educatieve agenda), aanhaakt op de economische agenda	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Hier is een start mee gemaakt. We zitten op schema.

2.6 Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.1.1	Vitale dorpen en een actieve samenleving	Ondersteunen van verenigingen door combinatiefunctionarissen/buurt-sportcoaches in te zetten Faciliteren en ondersteunen van de sportraad Hoeksche Waard	Begroting 2019		
5.1.2	Stimuleren sport- en cultuurdeelname van kinderen uit gezinnen met weinig financiële middelen	Continueren overeenkomst Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Onderzoek naar de ondersteuning van toptalenten uit de Hoeksche Waard met weinig financiële middelen	Begroting 2019		
5.1.3	Inclusief sporten en bewegen en het bevorderen van een gezonde leefstijl	Het leggen van samenwerkingsverbanden om inclusief sporten en bewegen mogelijk te maken	Begroting 2019		
5.1.4	Het stimuleren en ondersteunen van beweging door (recreatieve) sportbeoefening.	Ondersteunen oprichting sportraad HW	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.2.1	Duurzame sportaccommodaties	In beeld brengen van de gevolgen van de verruimde btw-vrijstelling voor sport	Begroting 2019		SPUK aanvraag is ingediend. Wij ontvingen een beschikking dat wij 81,9% van de gedeclareerde middelen ontvangen.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.3.1	Verbreden en verdiepen kunst en cultuur in de Hoeksche Waard	Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma kunst en cultuur	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	
5.3.2	Eensluidend subsidiebeleid	Harmonisatie subsidieverordening en subsidiebeleid	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020	Het harmonisatieproces van het subsidiebeleid kent een ambitieuze planning.
5.3.3	Ambitieniveau bibliotheekvisie realiseren	Extra bijdrage leveren aan bibliotheekwerk	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	

Taakveld 5.4 Musea

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.4.1	Kwalitatief presenteren van kunst en cultuur	Onderzoek mogelijkheden depot	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	
5.4.2	Kwalitatief presenteren van kunst en cultuur	Structurele hogere bijdrage aan musea Tiengemeten	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020	Op dit moment voeren we gesprekken met Natuurmonumenten en de musea Tiengemeten over de hoogte van de structurele bijdrage.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.5.1	Erfgoed in ruimtelijk beleid verankeren	- Opstellen cultuurhistorische waardenkaart - Opstellen Erfgoedverordening - Harmoniseren gemeentelijke monumenten	PN/ Zomerrap 2019	2019	De volgende activiteiten/maatregelen zijn uitgevoerd: - Erfgoedverordening opstellen - Oprichten erfgoedcommissie De voorbereidingen voor het opstellen van een

		- Oprichten erfgoedcommissie				cultuurhistorische waardenkaart zijn gestart, evenals de voorbereidingen voor het harmoniseren van de gemeentelijke monumenten.
5.5.2	Beschermde gezichten inventariseren en waarderen	Inventarisatie uitvoeren en waardering toepassen	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Dit loopt gezamenlijk op met de cultuurhistorische waardenkaart en is in voorbereiding.
5.5.3	Professionaliseren en verankeren archeologie	Aanstellen senior archeoloog Opstellen onderzoeksagenda Actualiseren archeologische verwachtingenkaart	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		De voorbereidingen zijn gestart en wij verwachten in 2019 opdracht te geven voor het aanstellen van een senior archeoloog en het opstellen van een onderzoeksagenda. In 2020 verwachten we de archeologische verwachtingenkaart te actualiseren (en integreren in de cultuurhistorische waardenkaart)
5.5.4	Gebouwd erfgoed beschermen	- Optimaliseren loketfunctie voor eigenaren rijksmonumenten - Aanwijzen gemeentelijke monumenten (harmonisatie) - Inventariseren en waarderen wederopbouwperiode - Inventariseren leegstand monumenten en aanpak herbestemming opstellen - Harmoniseren subsidies voor eigenaren monumenten (inclusief molens) en tegemoetkoming bouwhistorisch onderzoek - Het opstellen van groenbeheerplan rondom molenbiotopen	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		In 2019 zijn wij gestart met de werkzaamheden om te komen tot het aanwijzen van gemeentelijke monumenten t.b.v. harmonisatie en de wederopbouwperiode. Ook de voorbereiding voor de harmonisatie van het subsidiebeleid voor eigenaren van gemeentelijke monumenten is gestart. De andere activiteiten pakken wij vanaf 2020 op.
5.5.5	Samenwerking met culturele organisaties verdiepen	Verdiepen relatie Museum Hoeksche Waard door opstellen intentieovereenkomst over educatie, expositie en beleid	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Vanwege de directiewisseling bij Museum Hoeksche Waard heeft dit in 2019 nog niet tot concrete actie geleid.
5.5.6	Roerende zaken en collecties opnemen in Erfgoedregister	Collecties inventariseren, waarderen en opnemen in erfgoedregister	PN/ Zomerrap	Vanaf 2019		De eerste collectie van de gemeente wordt momenteel gewaardeerd met het oog deze op te nemen in het

			2019			gemeentelijke erfgoedregister.
5.5.7	Immaterieel erfgoed opnemen in Erfgoedregister	Immaterieel erfgoed inventariseren, waarderen en opnemen in erfgoedregister	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Deze opdracht is nog niet verleend aan de erfgoedcommissie. In 2020 zal dit op de agenda aldaar worden geplaatst en zal de commissie om advies worden gevraagd.
5.5.8	Erfgoededucatie vormgeven binnen CmK	Ondersteunen bij opstellen Hoeksche Waardse Canon en leerlijn via project 'Cultuureducatie met Kwaliteit'. Trainingen vrijwilligers voor inzet cultuureducatie op scholen via project 'Cultuureducatie met Kwaliteit'	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Dit loopt volgens het projectplan 'Cultuureducatie met Kwaliteit'. Binnen dit projectplan wordt een erfgoed-leerlijn ontwikkeld aan de hand van de Hoeksche Waardse Canon.
5.5.9	Erfgoed promoten	Organisatie Open Monumentendag Aansluiting op recreatie en toerisme beleid	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Open Monumentendag 2019 heeft in september plaatsgevonden. Bij de projecten rondom de herdenking van de Sint Elisabethsvloed (600 jaar) zoeken wij een concrete verbinding tussen erfgoed en recreatie.

Taakveld 5.6 Media

Paragraaf 5.6 Media					
Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.6.1	Certificering van het bibliotheekwerk in de Hoeksche Waard	In samenwerking met de bibliotheken in de Hoeksche Waard onderzoeken hoe we gecertificeerd bibliotheekwerk kunnen organiseren	Begroting 2019		De bibliotheken van Bibliotheek Hoeksche waard zijn gecertificeerd. Voor de overige bibliotheken heeft niet nog niet tot concrete actie geleid.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Kerkveld 5.7: Openbaar groen en (openbare) recreatie					
Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
5.7.1	Goede recreatieve verbindingen	In overleg met regiogemeenten invulling geven aan verbindingen over water	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	Met de omliggende gemeenten en de provincie kijken wij op basis van de tot nu toe opgedane ervaring hoe we via “Expeditie Haringvliet” tot een optimale verbinding over het water kunnen komen. De gemeenten en de provincie zijn hierover met elkaar in overleg/onderhandeling. Voor de

						invulling van Expeditie Haringvliet is een Europese aanbesteding noodzakelijk. De trekker hiervan is Gemeente Moerdijk. De voorbereidingen hiervoor zijn al getroffen. Voor de overige waterverbindingen (Deltapontjes) sluiten wij voor twee pontjes voor 2020 nieuwe overeenkomsten met aanbieders en voor één pontje voor medio 2020. Onze inkoopadviseur zoekt uit welke weg we daarvoor moeten volgen op basis van ons inkoop-/aanbestedingsbeleid en de aanbestedingswet.
--	--	--	--	--	--	--

2.7 Programma 6 Sociaal Domein

Taakveld 6.1 Samenkracht en inwonerp participatie

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.1.1	Vitale dorpen en een actieve samenleving	Ophalen, delen en ontsluiten van lokale vraagstukken en behoeften Experimenteren en (blijven) aansluiten bij/ondersteunen van initiatieven (energie) van inwoners en partners Initiëren en faciliteren van innovatieve initiatieven vanuit de samenleving door middel van onder meer het beschikbare innovatiebudget	Begroting 2019		Uitvoering van het programma 'Veranderen doen we samen' loopt door. Evaluatie van het programma 'Veranderen doen we samen' starten wij op.
6.1.2	Preventie, gericht op het welzijn van inwoners en het verlagen van zorgkosten	Opstellen uitvoeringsprogramma Preventie, inclusief Preventie Jeugd Bewustwording en doorontwikkeling uitvoeringsprogramma Dementievriendelijke samenleving in de Hoeksche Waard Eenduidige aanpak van signalerend huisbezoek/ouderadviseur Actualiseren ontwikkelagenda Mantelzorgondersteuning Integreren subsidiëring van activiteiten en inkoop van diensten (op alle terreinen van jongerenwerk tot sport, van welzijn tot zorg) Versterken van samenwerking tussen formele en informele zorg door onder meer de meerjarenprogramma's	Begroting 2019	2019	<i>Doorontwikkeling uitvoeringsprogramma</i> Dementievriendelijke samenleving in de HW: In 2018/2019 zijn de middelen uit de innovatiesubsidie ingezet voor het organiseren van een Klantreis en het opzetten van een Learning Community. Daarnaast hebben diverse trainingen plaatsgevonden. Binnenkort komt een aanvraag voor een subsidie voor nog één jaar om de adviezen uit de klantreis en de Learning Community voortgang te geven en resultaten te borgen. <i>Actualiseren ontwikkelagenda Mantelzorgondersteuning</i> De Ontwikkelagenda Mantelzorgondersteuning is eind 2018 geëvalueerd: onderdelen voeren wij dit jaar uit. Het thema mantelzorg is ondergebracht onder het programma 'thuis in de kern'. In afstemming met externe partners actualiseren wij de Ontwikkelagenda mantelzorgondersteuning. De voorbereidingen (plan van aanpak e.d.) starten eind december

		integrale werkwijze en preventie				/ begin 2020.
6.1.3	Verbeteren van de dienstverlening aan inwoners 0 tot 100 met een verminderde (tijdelijke) zelfredzaamheid	Gericht inzetten op een ICT hulpmiddel dat alle relevante informatie in het sociaal domein uit de huidige systemen kan ophalen en kan verbinden tot samenhangend toegankelijke informatie	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Wij bekijken welke info er beschikbaar is en hoe we deze het beste aan elkaar kunnen koppelen.
6.1.4	Vitale dorpen en een actieve samenleving	Formaliseren van jongerenparticipatie naar aanleiding van wensen van jongeren	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		Voorbereiding is gestart, de vorm van participatie halen we op bij de jongeren zelf.
6.1.5	Vitale dorpen en een actieve samenleving.	Harmonisatie gemeentelijk welzijnsbeleid. Vooralsnog wordt het uitgangspunt gehanteerd van 'budgetneutraliteit'	Begroting 2019	Vanaf 2019		2019 staat vooral in het teken van het voeren van gesprekken, het leggen van verbindingen en het inventariseren van het welzijnsbeleid van de 5 voormalige gemeenten. In 2020 starten wij concreet met de harmonisatie van het beleid.
6.1.6	Voor ouderen, mensen met een beperking en/of psychosociale problematiek makkelijker wordt om (langer) zelfstandig te wonen in de Hoeksche Waard.	Uitvoeringsprogramma Thuis in de kern, bestaande uit diverse inspanningen, waaronder: meer geschikte woningen realiseren, faciliteren van technische innovaties, realiseren van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk, onderzoek arbeidsmarktprognoses in de zorgsector Hoeksche Waard en bewustwordingsacties	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019		De pilot logeerszorg loopt voorspoedig. Steeds meer inwoners maken er gebruik van. De logeerszorg willen wij in 2020 door ontwikkelen. Het signalerend huisbezoek bij 75+ gaan we in 2020 in de hele HW uitvoeren. In afstemming met externe partners wordt de Ontwikkelagenda mantelzorgondersteuning geactualiseerd. De voorbereidingen (plan van aanpak e.d.) starten eind december / begin 2020.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.2.1	Bevorderen en versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners door tijdelijke ondersteuning; zo licht als kan en zo zwaar als nodig	(Door)ontwikkelen programma integrale werkwijze, waaronder uitbreiding Wijkteams Hoeksche Waard Invullen van de functie procesregisseur sluitende aanpak Invullen van ontschot werken en ontschot financieren	Begroting 2019		Doorontwikkeling van het wijkteam zit in het programma Sterke Schakels van het sociaal domein. Het wijkteam is een samenwerkingsverband met externe partijen. Het vergt tijd om te komen tot een gedeelde visie en de uitwerking daarvan. De regisseur sluitende aanpak is een belangrijke schakel vanuit de gemeente bij o.a. escalerende zorgvragen. Deze functie is in 2019 tijdelijk ingevuld. Structurele inbedding wordt meegenomen in de doorontwikkeling van het wijkteam.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.3.1	Versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners door tijdelijke inkomensvoorziening	Implementeren Ontwikkelagenda armoedebeleid vanuit de Participatiewet	Begroting 2019		
6.3.2	Alle inwoners van de Hoeksche Waard zijn (waar nodig met ondersteuning) financieel zelfredzaam en ervaren geen financiële belemmeringen om deel te nemen aan de samenleving	Uitvoeringsprogramma armoede, bestaande uit diverse inspanningen waaronder: 0 meting (inzicht in mensen dat in armoede leeft), bewustwordingsacties, deskundigheidsbevordering, meldpunt armoede en schulden	PN/ Zomerrap 2019	2019	

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.4.1	Versterken eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners door	Doorontwikkelen Werk- en Leerbedrijf Realiseren landelijke target 'beschut	Begroting 2019		2 activiteiten in 1: - Doorontwikkeling Werk en leerbedrijf loopt conform

	maatschappelijke participatie	nieuw' samen met werkgevers waarbij de gemeente de voorbeeldrol vervult				planning: verkenning is gestart. - Target beschut nieuw: Target is gehaald, echter er is sprake van mogelijke overrealisatie of wachtlijstvorming. Is opgepakt. Collegevoorstel in voorbereiding. Eerste versie besproken met portefeuillehouder.
6.4.2	Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk helpen of dichterbij werk toebrengen.	Via kwartiermaker uitvoering geven aan SROI-beleid	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020		Formele besluitvorming en werving vragen meer tijd dan verwacht. Uitvoering verschuift naar het hele jaar 2020. Intussen is ook het vernieuwde SROI-beleid vastgesteld en is dan ook het nieuwe gezamenlijke registratiesysteem van de Arbeidsmarktregio actief, waardoor de aanpak effectiever wordt.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.5.1	Zoveel mogelijk inwoners doen duurzaam mee op de arbeidsmarkt door te kijken naar mogelijkheden: kansen creëren voor kwetsbare jongeren.	Deelname aan project Match Makers	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020	Werving van Matchmaker vraagt meer tijd dan geschat. In overleg met projectleider besproken dat start eigen matchmaker in 2020 past in de voortgang van het project.
6.5.2	Zoveel mogelijk inwoners doen duurzaam mee op de arbeidsmarkt door te kijken naar mogelijkheden	Uitvoeringprogramma Werk voor Iedereen!, bestaande uit diverse inspanningen, waaronder: samenwerkingsconvenant Onderwijs Bedrijfsleven, realiseren platform Pro/Vso – HW werkt!, stimuleren MVO/sociaal ondernemerschap, ontwikkelen maatwerkarrangementen bij en met werkgevers	PN/ Zomerrap 2019	2019	Programmathema. Is gestart, maar loopt meerjarig.

Taakveld 6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.7.1.1	Bevorderen van zelfstandigheid (langer thuis kunnen wonen) voor inwoners met een beperking	Opzettenkwaliteitssysteem (rechtmatigheid, doelmatigheid, fraude, toezicht en monitoring)	Begroting 2019		We brengen in beeld wat de doelen en wensen zijn en wat voor de realisatie nodig is.
6.7.1.2	Versterken van de rechtmatige uitvoering van de Wmo-taken en Participatiewet; zorgdragen voor een juiste besteding van financiële middelen in overeenstemming met de wet en de gestelde doelen	• Meer bewustwording creëren • Werkwijze om signalen op te pakken, uitvoering daarvan beleggen in de gemeentelijke organisatie • Werkwijze voor handhaving, uitvoering daarvan beleggen in de gemeentelijke organisatie • Opstellen van een fraudeprotocol (opschalen) • invullen van toezicht rechtmatigheid Wmo 2015* • Opstellen van een risicoanalyse • Aanpassen van beleidsregels	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Het project zit in een inventarisatiefase, waaronder overleg met teammanagers. We brengen in beeld wat de doelen en wensen zijn en wat voor de realisatie nodig is. Dit moet resulteren in een opdrachtformulering.
6.7.1.3	Continuatie huishoudelijke ondersteuning en Wmo-begeleiding	Expertise inhuren voor aanbesteding contracten huishoudelijke ondersteuning en Wmo-begeleiding die op 1 januari 2021 aflopen	PN/ Zomerrap 2019	2019 en 2020	Inkoop begeleiding is in onderzoek. De huidige contracten kunnen we nog verlengen. In het onderzoek maken we de afweging óf verlengen óf opnieuw inkopen. In het laatste geval maken we een projectopdracht en zetten we een projectorganisatie op. Voor huishoudelijke ondersteuning is er een concept-projectopdracht gereed. Besluitvorming moet nog plaatsvinden.

6.7.1.4	Inwoners ondersteunen in hun zelfredzaamheid, zelfstandigheid en participatie	Inkoop van ondersteuning (zorg in natura) met betrekking beschermde woonomgeving ten behoeve van mensen met een lichte verstandelijke beperking (LVB)	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	Start in 2020 als onderdeel van inkoop beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit doen wij samen met de centrumgemeente Nissewaard
---------	---	---	-------------------------	---------------	---

Taakveld 6.7.2 Maatwerkdienstverlening 18-

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.7.2.1	Intensiveren jeugdteams om wachtlijsten te voorkomen en zorgkwaliteit te verhogen	Uitvoeren van diverse pilots, waaronder samenwerking jeugdteams/huisartsen en jeugdteams op VO-scholen Inzetten extra GGZ-expertise in de jeugdteams Creëren extra arbeidsplaatsen in jeugdteams om wachtlijsten te voorkomen	Begroting 2019		Uitvoering loopt. Alle pilots en intensivering verlopen inmiddels volgens plan. De pilot huisartsen is enkele maanden later dan gepland van start gegaan, door onze wens naar kwalitatief goed personeel en de krapte op de arbeidsmarkt. Eerste geluiden over de pilot met huisartsen en het voortgezet onderwijs zijn positief. Een derde VO-school wil dit jaar starten, en bereiden de uitbreiding bij meer huisartsen voor. De gemiddelde wachttijd bij het team Binnenmaas/Strijen is afgenomen van 10 naar 5 weken.
6.7.2.2	Preventie, gericht op het welzijn van inwoners en het verlagen van de zorgkosten	Deelnemen aan de discussie over solidariteit en op basis van uitkomsten besluit nemen hierover vanaf 2020	PN/ Zomerrap 2019	2019	Besluitvorming door het AB van de Dienst Gezondheid en Jeugd in december. Vanuit de Hoeksche Waard is de wethouder financiën één van de drie bestuurlijke opdrachtgevers, en is er ambtelijke vertegenwoordiging in de ZHZ-werkgroep Solidariteit.
6.7.2.3	Vitale dorpen en een actieve samenleving en preventie, gericht op het welzijn van inwoners en het verlagen van de zorgkosten	Uitvoeringsprogramma 'It takes a village to raise a child', bestaande uit diverse inspanningen waaronder: begeleiden ouders en professionals in het opzetten van online en offline platform(s), inwoners en partijen stimuleren om met goede preventieve initiatieven te komen en deze te	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	Verschillende werkgroepen met ouders en professionals zijn opgezet. Deze werkgroepen werken aan het faciliteren van ouderontmoetingsplekken en online platform(s).

		ondersteunen en borgen en bewustwordingsacties			
--	--	--	--	--	--

Taakveld 6.8.1 Geëscaleerde zorg 18+

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.8.1.1	Iedereen kan zoveel mogelijk wonen op een voor hem of haar passende plek, met of zonder ondersteuning	Ontwikkelen van gemeentelijk beleid Herverdelen van middelen vanuit de centrumgemeente Nissewaard Ontwikkelen en ontsluiten van nieuwe vormen van huisvesting, waaronder flexwonen	Begroting 2019	2019	Op regionaal niveau is net een nieuw concept projectaanpak opgesteld, die we in oktober 2019 aan het college hebben voorgelegd als projectopdracht. Deze projectaanpak omvat de kaders waarlangs regionale samenwerking integraal wordt vorm gegeven.
6.8.1.2	Bevorderen en versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners door tijdelijke ondersteuning; zo licht als kan en zo zwaar als nodig.	- Regie voeren op een sluitende aanpak voor kwetsbare jongvolwassenen en personen met verward gedrag - Implementatie wet verplichte GGZ en Wet Zorg & Dwang	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Eind van dit jaar vindt besluitvorming plaatst rondom de inrichting van beide wetten verplichte zorg in de regio ZHZ. Aandachtspunten zijn de eenduidige onderbouwde inrichtingskeuzes en de financiële verdeelsleutel over de 10 gemeenten. November: college advies sluitende aanpak personen met verward gedrag. Hierin wordt de aansluiting gemaakt tussen de regionale en lokale aanpak. Deze lokale aanpak vindt gecoördineerd plaats in aansluiting op de Wvvgz en WZD, waar mogelijk in aansluiting op de wijkteamontwikkeling.

Taakveld 6.8.2 Geëscaleerde zorg 18-

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
6.8.2.1	Iedereen kan zoveel mogelijk wonen op een voor hem of haar passende plek, met of zonder	Pilot houden om de samenwerking tussen 'dwang en drang' en jeugdteams te verbeteren,	Begroting 2019		Nog niet gestart, start voorzien in 2020. Deze pilot wordt per gemeente/jeugdteam uitgerold.

	ondersteuning.	gedelegeerd aan de Serviceorganisatie Jeugd				
--	----------------	--	--	--	--	--

2.8 Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
7.1.1	Beschermen en bevorderen van de gezondheid van inwoners, met name specifieke groepen, evenals het vroegtijdig opsporen van ziekten	Opstellen nota gezondheidsbeleid 2019 t/m 2022 Vanuit de Veranderopgave volksgezondheid 2017-2019 het begrip positieve gezondheid introduceren en (door)ontwikkelen	Begroting 2019	2019/2020	Het opstellen van de nota gezondheidsbeleid loopt volgens planning. Op 30 oktober geven we een presentatie in de raad. De nota komt uiterlijk in maart 2020 ter vaststelling in de raad.
7.1.2	Alle jeugdigen zo gezond mogelijk laten opgroeien	Borgen JGZ voor 2020 en verder, al dan niet via een aanbesteding in 2019	Begroting 2019	2019	Aanbesteding is afgerond en gegund aan Careyn.
7.1.3	Gezondheidsbevordering	Inzet op nog nader te bepalen lokale thema's zoals bijvoorbeeld mentale weerbaarheid en preventie middelengebruik, gezond gewicht	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Gezond Gewicht: er is een plan van aanpak voor Jongeren op Gezond Gewicht Hoeksche Waard 2020-2022 ontwikkeld. Dit komt in november voor vaststelling in het college. Op de thema's mentale weerbaarheid, preventie middelengebruik en vaccinatiegraadbevordering maken we met de GGD plannen voor de komende jaren.

Taakveld 7.2 Riolerings

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
7.2.1	Harmonisatie beleid en beheer	Opstellen van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vgrp).	PN/ Zomerrap 2019	2020	De opstelling van het GRP is in voorbereiding. Dit komt in april 2020 voor besluitvorming in college en raad.

Taakveld 7.4 Milieubeheer / Duurzaamheid

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
7.4.1	100% energieneutraal in 2040	Uitvoeren van activiteiten uit het regionaal uitvoeringsprogramma Energievisie 2016-2020, zoals het opstellen van een regionale energiestrategie	Begroting 2019		Alle activiteiten uit het uitvoeringsprogramma lopen en we werken aan het opstellen van een programma duurzaamheid. De regionale energiestrategie is ook gestart en zal onderdeel worden van het programma duurzaamheid.
7.4.2	Energie-neutraal in 2040	Uitbreiden energieloket. Instandhouding loket en uitvoeren van een aantal acties per jaar zoals bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak en isoleren van woningen)	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	Uitbreiden van het energieloket naar een energieloket voor bedrijven wordt uitgewerkt. Verwachting begin 2020 gereed. De wijkaanpakken en het adviseren van inwoners via het loket loopt goed.
7.4.3		Uitbreiden energieke regio voor bedrijven en maatschappelijke organisaties. Instandhouding van energiekeregio waardoor het bedrijfsleven ondersteunt wordt bij duurzaamheidsmaatregelen binnen het bedrijf	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	In 2019 zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd voor bedrijven en LTO, waaronder de dag van de duurzaamheid. Dit zal 2020 worden gecontinueerd.
7.4.4		Opstellen en uitwerken Regionale Energiestrategie (RES)*	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Het proces voor de RES is gestart. De uitvraag voor het opstellen van de RES is gedaan. Binnenkort verstrekken wij opdracht aan een bureau voor het opstellen van de RES voor de Hoeksche Waard.
7.4.5		Doorontwikkeling duurzaamheidslening	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2019	Per 1 september 2019 is er een duurzaamheidslening voor de hele Hoeksche Waard. Dit zal de komende jaren gecontinueerd worden.
7.4.6		Educatie en bewustwording	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020	In 2020 zetten wij, net als in 2019, weer een scholenopdracht voortgezet onderwijs uit op het gebied van duurzaamheid. Hierbij werken we samen met Stichting Milieudichterbij.
7.4.7		Pilot inzet duurzaamheidscoach bij 7	PN/	2019-2020	Via het Regionaal Energieloket werven wij ambassadeurs .

		wijkaanpakken	Zomerrap 2019			Inwoners kunnen deze ambassadeurs thuis vragen voor een algemeen advies op duurzaamheidsgebied. Wij starten dit aan het einde van dit jaar op.
7.4.8	Gasloos in 2050	Opstellen en realisatie warmtetransitieplan	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		Medio 2020 starten wij, na het opstellen en indienen van de concept RES, met de Transitievisie Warmte.
7.4.9	Klimaatadaptief	Uitvoeren actieprogramma	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		De klimaatstresstest waarin de kwetsbaarheden in beeld zijn gebracht is in oktober 2019 gelanceerd. In februari 2020 ronden wij de risicodialog over de uitkomsten af. De verwachting is in het 3 ^e kwartaal van 2020 een maatregelenplan te presenteren.
7.4.10	Nederland circulair in 2050	Hoeksche Waard plastic vrij	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		De Hoeksche Waard is aangesloten bij "Schoon Haringvliet". Dit richt zich op een gezamenlijke aanpak van het zwerfafval uit de rivieren. Het plan is om een shorelineer te plaatsen bij de haven van Strijensas. Een shorelineer vangt het plastic af uit de bovenste lagen van het water. Op vrijwel alle basisscholen in de Hoeksche Waard loopt een educatieprogramma over afvalreductie en het voorkomen van zwerfvuil. In 2020 stellen wij, samen met relevante stakeholders, een aanvullend plan op.
7.4.11		Uitwerking businesscase bedrijvenaankpak circulair	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		Tijdens het bedrijvenproject circulaire economie zijn in oktober 2019 drie innovatietafels gehouden. De onderwerpen waren: bedrijventerrein, hout en bouw. De beste ideeën werken wij nog in 2019 uit tot businesscases. Het resultaat van het project zal, in 2020, een voorstel voor het vervolg opleveren. In november 2019 start de Circotrack "hout uit bouw en sloop". De gemeente is hierin activatie- en netwerkpartner.

7.4.12		Gemeentelijke circulaire inkoop	PN/ Zomerrap 2019	Vanaf 2020		In oktober 2019 doet de gemeente een toetredingsverzoek tot het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Na toetreding stellen wij een actieplan op om het aandeel duurzame, sociale en circulaire inkoop te vergroten.
7.4.13	Energieneutrale vastgoedportefeuille gemeente	Onderzoek verduurzaming vastgoed	PN/ Zomerrap 2019	2020		Het meerjarenonderhoudsplan actualiseren wij en voorzien we van een duurzaamheidsparagraaf. Hiermee krijgen we inzicht in de duurzaamheidsmogelijkheden per pand en de (natuurlijke) moment voor vervanging.
7.4.14	Aanvullingswet geluid	Opstellen basiskaart geluid wegen	PN/ Zomerrap 2019	2020		Met de inwerking treding van de Omgevingswet zal de gemeente moeten beschikken over actuele geluidskaarten voor wegverkeerslawaaï. Op basis van de op te stellen Regionale Verkeers- en Milieu Kaart (RVMK) zullen we deze geluidskaarten genereren.
7.4.15	Milieubeleid	Actualiseren Meerjaren Milieubeleidsplan	PN/ Zomerrap 2019	2020		Het Meerjaren Milieubeleidsplan gaan we actualiseren omdat de vaststellingsperiode bijna afloopt.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
7.5.1	Harmonisatie beleid en beheer	Vaststellen van nieuw beleid en nieuwe tarieven	PN/ Zomerrap 2019	2020	De opstelling van het beleid is in voorbereiding. Dit komt in april 2020 voor vaststelling in college en raad.

2.9 Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
8.1.1	Realiseren en in stand houden van een gezonde en fysiek leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit	Implementeren van de Omgevingswet	Begroting 2019		De Omgevingsvisie bieden wij in december 2019 aan de gemeenteraad aan. In het eerste kwartaal van 2020 maken wij een start met het Omgevingsplan. De uitgangspunten voor dit plan verkennen wij eerst met college en raad.
8.1.2	Vitaal buitengebied	Doorontwikkeling van de waardeketens in de Hoekschewaardenmakerij, onder andere de gebiedsagenda Hoeksche Waard West	Begroting 2019		De uitvoering van de gebiedsagenda Hoeksche Waard West loopt. De vertaling van de visie Zuiderstrand aan de Zuidrand naar een uitvoeringsprogramma pakken wij in het vierde kwartaal van 2019 op.
8.1.3	Implementatie van de Omgevingswet	Uitvoeren Ambitie- en Programmaplan Omgevingswet Hoeksche Waard. Uitvoeren samenwerkingsagenda Omgevingswet Zuid-Holland Zuid	PN/ Zomerrap 2019	2019 - 2023	De Omgevingsvisie bieden wij in december 2019 aan de gemeenteraad aan. In het eerste kwartaal van 2020 wordt een start gemaakt met het Omgevingsplan. De uitgangspunten voor dit plan worden eerst met college en raad verkend.
8.1.4	Aansturing, realisatie en doorontwikkeling waardenketens	Uitvoeren verschillende gebiedsagenda's, zoals HW-West, Zuiderstrand aan de zuidrand en noordrand	PN/ Zomerrap 2019	2019 - 2023	De uitvoering van de gebiedsagenda Hoeksche Waard West loopt. De vertaling van de visie Zuiderstrand aan de Zuidrand naar een uitvoeringsprogramma pakken wij in het vierde kwartaal van 2019 op.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
8.2.1	Harmonisatie kostenverhaal	Opstellen en vaststellen nieuwe Nota Kostenverhaal	PN/ Zomerrap 2019	2019	Traject loopt en ronden wij in het vierde kwartaal 2019 af.
8.2.2	Uniforme grondexploitatieberekeningen	Aanschaffen grondexploitatiesysteem	PN/	2019	In voorbereiding. Implementatie 2020.

			Zomerrap 2019		
--	--	--	------------------	--	--

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Nr.	Doelstelling	Activiteit / maatregel	Bron	Jaar	Voortgang en toelichting
8.3.1	Voorzien in de toename van de reguliere woningbehoefte en nieuwbouw om extra instroom van gezinnen te kunnen faciliteren	Versnellen van de in het (regionale) woningbouwprogramma opgenomen woningbouwprojecten en het monitoren van de woningmarkt	Begroting 2019		In het vierde kwartaal 2019 ronden wij het woningbehoefteonderzoek af en zetten we in om voor het einde van het jaar een woningbouwprogramma aan de Provincie Zuid Holland aan te bieden.
8.3.2	Trekken van jonge gezinnen naar de Hoeksche Waard door promotie	Regionaal ontwikkelen en uitvoeren van promotieactiviteiten waaronder deelname aan woningbeurzen buiten de regio	Begroting 2019		Vanuit het programma wonen zetten wij in op gebiedsmarketing. Eerste concrete activiteit is deelname aan de woonbeurs Rotterdam in maart 2020.
8.3.3	Langer zelfstandig thuiswonen	Uitvoeren van de Blijverslening via het Svn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting)	Begroting 2019		De blijverslening verstrekken wij vanuit de gemeente. Komende periode geven wij vorm aan de promotie en stimulering van het van het gebruik van de lening.
8.3.4	Faciliteren van flexwonen	Creëren van tijdelijke reguliere woonruimte voor elke Hoeksche Waarder die op enig moment in zijn of haar leven een overbruggende woonvoorziening nodig heeft	Begroting 2019		Per oktober huren wij voor 16 uur per week een projectleider in die het concept flexwonen verder vorm geeft.
8.3.5	Woningbouwprogramma	Opstellen wendbaar kwalitatief woningbouwprogramma	PN/ Zomerrap 2019	2019	Inzet is om voor het einde van het jaar een woningbouw programma aan Provincie Zuid-Holland aan te bieden.
8.3.6	Wonen welzijn zorg visie	Woningbehoefteonderzoek en aan hand daarvan opstellen van nieuwe visie wwz	PN/ Zomerrap 2019	2020	In de eerste helft van 2020 starten wij een traject op dat zal leiden tot een WWZ-visie.
8.3.7	Prestatieafspraken HW en huurdersplatform	Jaarlijks afsluiten prestatie afspraken	PN/ Zomerrap 2019	2019-2023	HW Wonen, de gemeente en het huurdersplatform actualiseren de prestatieafspraken voor 1 december 2019.

8.3.8	Flexwonen Hoeksche Waard	Vaststellen kaders voor flexwonen	PN/ Zomerrap 2019	2019 - 2023		Per oktober huren wij voor 16 uur per week een projectleider in die het concept flexwonen verder vorm geeft.
8.3.9	Realisatie van een plusprogramma woningbouw	Lobby om alle betrokken partijen hieraan invulling te laten geven	PN/ Zomerrap 2019	2020-2025		De gemeente zoekt verbanden met omliggende regio's om mogelijk tot een extra woningbouwopgave te komen.
8.3.10	Halfjaarlijks overleg marktpartijen	Afstemming over ontwikkelingen op de woningmarkt	PN/ Zomerrap 2019	2019-2023		Dit jaar geven wij uitvoering aan deze actie door organisatie van de woontop.
8.3.11	Actualisatiehuisvestingsverordening	Actualiseren huisvestingsverordening; formuleren beleid voor de middenhuur	PN/ Zomerrap 2019	2019		Start in het eerste kwartaal van 2020.. Eerste prioriteit is het afronden van het woningbehoefte onderzoek en het woningbouwprogramma.
8.3.12	Middenhuur faciliteren	Kader voor facilitering van de middenhuur	PN/ Zomerrap 2019	2020		Start in het eerste kwartaal van 2020. Bij ieder initiatief wegen wij integraal af of wij medewerking kunnen verlenen.
8.3.13	Woonwagen en standplaatsenbeleid	In afstemming met stakeholders opstellen van een kader voor het bewonen van woonwagens en standplaatsen	PN/ Zomerrap 2019	2020		Dit beleid bieden wij in de eerste helft van 2020 ter besluitvorming aan.
8.3.14	Faciliteren nieuwe woonvormen	Faciliteren van initiatiefnemers van bijzondere woonvormen	PN/ Zomerrap 2019	2019-2023		Vanuit het programma wonen geven wij hieraan in 2020 actief handen en voeten.

3. Financiële rapportage

In de Slotrapportage 2019 stellen wij de bestaande budgetten en investeringskredieten uit de Begroting 2019 (inclusief begrotingswijzigingen 2019) bij. De Begroting 2019 van de gemeente Hoeksche Waard was opgebouwd uit de begroting van de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Inmiddels hebben wij meer inzicht in de werkelijke uitgaven en in de omvang van de benodigde middelen voor 2019. De budgetten en kredieten actualiseren wij in deze Slotrapportage. Hiervan maken wij een begrotingswijziging in 2019. Daarnaast zijn ook budgetten verschoven tussen taakvelden en programma's. Van deze mutaties maken wij eveneens een (budgetneutrale) begrotingswijziging (zie bijlage 1). Daarnaast stellen wij voor om budgetten en investeringskredieten door te schuiven naar 2020.

Resultaat Slotrapportage

Hieronder treft u een totaal overzicht van de mutaties per programma. De toelichting op de mutaties per programma en per taakveld treft u aan in de volgende paragrafen. Zoals vastgelegd in de Financiële verordening 2019 geven wij in de Slotrapportage een toelichting op alle afwijkingen groter dan € 100.000 op taakveldniveau.

(bedragen x €1.000)

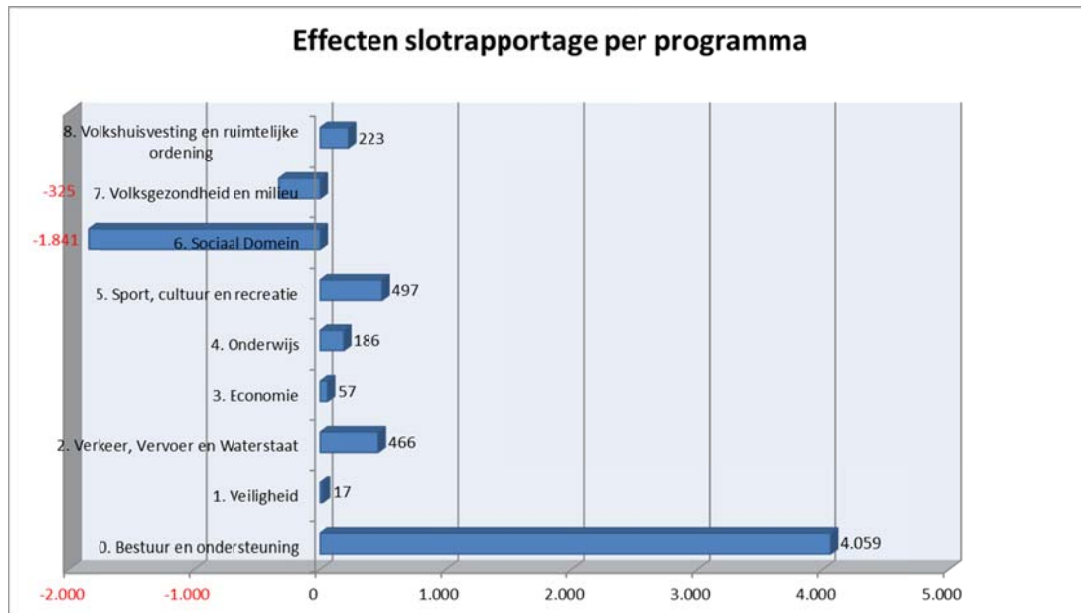
Programma	Mutatie 2019
0. Bestuur en ondersteuning	4.059
1. Veiligheid	17
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	466
3. Economie	57
4. Onderwijs	186
5. Sport, cultuur en recreatie	497
6. Sociaal Domein	-1.841
7. Volksgezondheid en milieu	-325
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	223
Eindtotaal	3.339

Toelichting

De Slotrapportage 2019 sluit met een voordelig saldo van € 3,3 miljoen. Dit bestaat uit een voordeel van ruim € 4 miljoen op programma 0, met name als gevolg van de verwerking van de mei- en septembercirculaire. Deze middelen zijn als budgetten verdeeld over de verschillende programma's, waardoor per saldo een voordeel resteert van € 0,6 miljoen.

Daarnaast zijn de andere voordelen op de overige programma's met name het gevolg van uitgestelde werkzaamheden, waarvan de budgetten doorschuiven naar 2020. Het nadeel op programma 6 wordt met name verklaard doordat wij de budgetten voor Jeugdhulp hebben verhoogd met € 1,5 miljoen (vanuit de middelen die wij via de mei-/septembercirculaire gemeentefonds hebben ontvangen) en de hogere kosten op de Wmo vanwege de aanzuigende werking als gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Op programma 7 zien we de stijging van de kosten voor afvalverwerking terug.

Grafisch geeft de effecten per programma het volgende beeld:

3.1 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 0 Bestuur en Ondersteuning.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie 2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
0.1 Bestuur	216	Met name verlaging van de budgetten van raad en commissies (presentiegelden, verzekeringen, opleiding en extern advies). Deze budgetten waren in Zomerrapportage opgevoerd maar blijken niet (volledig) nodig.
0.2 Burgerzaken	-49	
0.4 Overhead	700	In de Zomerrapportage 2019 (pagina 28 en 29) meldten wij dat de personeelslasten hoger waren (€ 1,7 mln.), met name als gevolg van de overbezetting die is ontstaan bij het plaatsingsproces eind 2018. Dit verwachte nadeel wordt bijgesteld tot een nadeel van € 0,3 mln omdat wij de overbezetting hebben opgevangen binnen de bestaande personeelsbudgetten (vacatureruimte, opleiding, inhuur). Hiertegenover staan voordelen op de softwarebudgetten (€ 0,6 mln), onderzoekskosten BAG (uitgestelde werkzaamheden) en gemeentelijke gebouwen (€ 0,3 mln) en is sprake van enkele overige voordelen (€ 0,1 mln).
0.61 OZB woningen	-34	
0.62 OZB niet-woningen	59	
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	3.167	Betreft de extra inkomsten vanuit de meicirculaire/septembercirculaire (€ 2,7 mln) en de afrekening over 2018 (€ 0,4 mln). NB: Op andere taakvelden hebben wij voor de extra ontvangen middelen budgetten opgenomen (€ 2,5 mln). Per saldo resteert een voordeel van € 0,6 mln.
Eindtotaal	4.059	

3.2 Programma 1 Veiligheid

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 1 Veiligheid.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie 2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	62	
1.2 Openbare orde en veiligheid	-45	
Eindtotaal	17	

3.3 Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie 2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
2.1 Verkeer en vervoer	427	Verschillende opdrachten van het regionaal verkeers en vervoersplan (RVVP) en andere verkeersmaatregelen (Maasdam) zijn doorgeschoven en worden in 2020 uitgevoerd (€ 0,3 mln). Daarnaast ontvangen wij extra inkomsten uit leges en degeneratievergoedingen in verband met werkzaamheden in de openbare ruimte (€ 0,2 mln).
2.2 Parkeren	60	
2.3 Recreatieve havens	-21	
Eindtotaal	466	

3.4 Programma 3 Economie

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 3 Economie.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie		Belangrijkste verklaringen mutatie
		2019	
3.1 Economische ontwikkeling		-30	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-15	
3.4 Economische promotie		101	Verschillende opdrachten in het kader van de transformatiemonitor economie zijn doorgeschoven en worden in 2020 uitgevoerd (€ 0,1 mln)
Eindtotaal		57	

3.5 Programma 4 Onderwijs

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 4 Sport, Cultuur en Recreatie.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie		Belangrijkste verklaringen mutatie
		2019	
4.1 Openbaar basisonderwijs		-96	
4.2 Onderwijshuisvesting		72	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		210	Op basis van de gedeclareerde bedragen verwachten wij dat de feitelijke kosten van peuteropvang in 2019 circa € 0,2 mln lager zijn.
Eindtotaal		186	

3.6 Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie		Belangrijkste verklaringen mutatie
		2019	
5.1 Sportbeleid en activering		-40	
5.2 Sportaccommodaties		52	
5.5 Cultureel erfgoed		293	Uitvoering van het erfgoedbeleid is in 2019 niet gerealiseerd en schuift door naar 2020 (€ 0,2 mln). Daarnaast diverse kleinere projecten uitgesteld (€ 0,1 mln).
5.6 Media		93	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		99	
Eindtotaal		497	

3.7 Programma 6 Sociaal Domein

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 6 Sociaal Domein.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie 2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-31	
6.2 Wijkteams	353	Het proces om te komen tot een eenduidige visie van de wijkteams te komen is in 2019 niet volledig uitgevoerd en schuift door naar 2020 (€ 0,2 mln). Daarnaast diverse kleinere projecten uitgesteld (€ 0,1 mln).
6.4 Begeleide participatie	45	
6.5 Arbeidsparticipatie	154	De projecten "Uitvoeringsprogramma Werk voor iedereen!", "Match Makers" en het pilot project Inburgering zijn later gestart (€ 0,2 mln). Een deel van de kosten schuift door naar 2020.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-572	Wij verwachten een nadeel op de woon/rolstoelen/vervoersvoorzieningen en op de eigen bijdragen als gevolg van de aanzuigende werking door de invoering van het abonnementstarief van per saldo € 0,6 mln.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-618	Het aantal klanten voor Wmo-begeleiding (zorg in natura) neemt toe, met name in de duurere zorgcategorien en de complexere casussen (€ 0,6 mln).
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-857	- Via de meicirculaire 2019 (zie ook taakveld 0.7) ontvingen wij € 1,5 mln van het Rijk dat aan het budget Jeugdhulp is toegevoegd. Op dit taakveld betekent dit een verhoging van het budget. - Wij verwachten op basis van de eerste bestuursrapportage 2019 van Dienst Gezondheid en Jeugd (Serviceorganisatie) een voordeel van € 0,6 mln op het onderdeel reguliere zorginkoop. De tweede bestuursrapportage 2019 van DG&J hebben wij nog niet ontvangen. De effecten hiervan verwerken wij in de jaarrekening 2019.
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-250	Wij verwachten op basis van de eerste bestuursrapportage 2019 van Dienst Gezondheid en Jeugd (Serviceorganisatie) een tekort van € 0,2 mln op het onderdeel LTA (Landelijk Transitie Arrangement: specialistische zorg). De tweede bestuursrapportage 2019 van DG&J hebben wij nog niet ontvangen. De effecten hiervan verwerken wij in de jaarrekening 2019.
Eindtotaal	-1.841	

3.8 Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 7 Volksgezondheid en Milieu.

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie 2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
7.1 Volksgezondheid	-36	
7.2 Riolering	-3	
7.3 Afval	-400	De opbrengsten van inzameling van grondstoffen staan vanwege diverse oorzaken fors onder druk, terwijl ook de verwerkingskosten stijgen. De oorzaken zijn: 1. Importbeperking China buitenlands plastic en papier. 2. De sorteerrendementen van PMD vallen tegen. 3. Problemen bij afvalverwerker werken door in de tarieven. 4. De hoeveelheid GFT is fors toegenomen en de verwerkingscapaciteit is gelijk gebleven. Door de marktwerking is er sprake van bijna een verdubbeling van de verwerkingstarieven van het GFT.
7.4 Milieubeheer	114	- Via de septembercirculaire 2019 (zie ook taakveld 0.7) ontvingen wij € 0,3 mln van het Rijk voor regionale energiestrategieën in de jaren 2019-2021. Deze extra middelen zijn als extra baten verantwoord op taakveld 0.7. Het budget is als last opgenomen op dit taakveld en toegevoegd aan het beschikbare budget. - Omdat wij een aantal in 2019 geplande werkzaamheden rondom de regionale energiestrategie nog niet (volledig) hebben uitgevoerd, schuiven wij € 0,4 mln door naar 2020.
Eindtotaal	-325	

3.9 Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de budgetten opgenomen die betrekking hebben op programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening

(Bedragen x €1.000)

Taakveld	Mutatie	
	2019	Belangrijkste verklaringen mutatie
8.1 Ruimtelijke ordening	157	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2018 is € 0,1 mln beschikbaar gesteld voor de ontwikkelingsvisie Klaaswaal Zuid. De uitvoering hiervan schuift door naar 2020. Daarnaast zijn diverse kleinere projecten uitgesteld (€ 0,1 mln).
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-52	
8.3 Wonen en bouwen	117	Uitgestelde werkzaamheden voor het project "Short Stay / Flex Wonen" (€ 0,1 mln)
Eindtotaal	223	

3.10 Reserves

Harmonisatie

Op 19 februari 2019 stelde de raad de nota 'Reserves en voorzieningen' vast. In deze nota zijn de beleidslijnen opgenomen voor de vorming en aanwending van reserves en voorzieningen. Ook is hierin aangegeven (paragraaf 7.3) dat door de samenvoeging van de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen een grote hoeveelheid aan reserves en voorzieningen was ontstaan. Om dit aantal aanzienlijk terug te brengen zijn reserves en voorziening van dezelfde soort samengevoegd tot een nieuwe reserve of voorziening. Zo zijn bijvoorbeeld ook voorzieningen voor onderhoud van een voormalige gemeente omgezet in een reserve om deze vervolgens te kunnen samenvoegen met de reserves voor onderhoud van de overige gemeenten. Deze samenvoeging en herrubricering is reeds verwerkt in de Begroting 2019-2022 (pagina 162).

Voor enkele 'verschuivingen' van reserves en voorzieningen geldt dat wij deze volgens de boekhoudsregels via de exploitatie moeten verantwoorden. Het betreft het herrubriceren van voorzieningen (vreemd vermogen) naar reserves (eigen vermogen) en de toevoeging van vervallen reserves en voorzieningen aan de Algemene reserve. Dit betekent dat wij de onttrekking aan de 'oude' reserve of voorziening opnemen in de exploitatie als een baat en de storting in de 'nieuwe' reserve opnemen in de exploitatie als een last. Per saldo heeft deze herrubricering geen effect op het resultaat. In de tabel hieronder treft u een overzicht van de mutaties in de reserves en voorzieningen die wij via de exploitatie verantwoorden (per saldo budgetneutraal). Wij hebben deze mutaties afgestemd met onze accountant.

Voormalige Organisatie	Naam reserve/voorziening in de voormalige organisatie	Naam reserve/voorziening 2019 Gemeente Hoeksche Waard	Saldo per 1.1.2019 (x € 1.000)
Binnenmaas	Reserve Cultureel erfgoed	Algemene reserve	5
Binnenmaas	Reserve Vorming & opleiding	Algemene reserve	193
Binnenmaas	Reserve Stimulering burgerparticipatie	Algemene reserve	29
Binnenmaas	Voorziening Begraafplaatsen	Reserve begraafplaatsen	1.272
Binnenmaas	Voorziening Sociaal Fonds	Algemene reserve	29
Cromstrijen	Reserve projectsubsidies	Algemene reserve	41
Cromstrijen	Voorziening afwikkeling Vlielandersstraat	reserve onderhoud openbaar gebied	32
Cromstrijen	Voorziening gemeentelijke gebouwen	Reserve onderhoud gebouwen	487
Cromstrijen	Herstraten wegen en pleinen	Reserve onderhoud openbaar gebied	308
Cromstrijen	Onderhoud bruggen	Reserve onderhoud openbaar gebied	7
Korendijk	Bestemmingsreserve overschotten 2016, diversen	Algemene reserve	27
Korendijk	Reserve overlopende verplichtingen speelvoorziening	Algemene reserve	20
Oud-Beijerland	R232 Reserve overige infrastructuur	Algemene reserve	1
Oud-Beijerland	R540 Reserve dekking btw/bcf	Algemene reserve	34
Oud-Beijerland	V531 Voorziening buitensportaccommodaties	Reserve onderhoud openbaar gebied	73
Oud-Beijerland	V550 Egalisatievoorziening waterbeheerplan	Reserve onderhoud openbaar gebied	274
Oud-Beijerland	V910 Voorziening onderhoud begraafplaats	Reserve begraafplaatsen	122
Strijen	Kapitaal zonder bepaalde bestemming aand. BNG	Algemene reserve	14
Strijen	Kapitaal zonder bepaalde bestemming aand. RED	Algemene reserve	26
Strijen	Reserve BTW compensatiefonds	Algemene reserve	599
Strijen	Reserve monumentenfonds	Algemene reserve	48
Strijen	Reserve pensioen oud wethouders	Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	265
Strijen	Reserve kosten harmonisatieagenda	Algemene reserve	0
Strijen	Reserve kinderdagopvang	Algemene reserve	5
Strijen	Onderhoud jeugdsoos de Klep	Reserve onderhoud gebouwen	35
Strijen	Voorziening onderhoud MFA Streona	Reserve onderhoud gebouwen	24
Strijen	Voorziening onderhoud museum Kerkstraat	Reserve onderhoud gebouwen	22
Strijen	Voorziening bruggen en kunstwerken	Reserve onderhoud openbaar gebied	3
SOHW	Projectgroep verkeersveiligheid HW	Algemene reserve	35
WIHW	Voorziening sociaal plan	Reserve knelpunten organisatie	212
		Totaal	4.240

Systeemreserves

In de Begroting 2019 zijn diverse bestemmingsreserves opgenomen. Deze reserves zijn gevormd om een bepaalde activiteiten mogelijk te maken. Het budget voor de activiteit en de onttrekking aan de bestemmingsreserve is voor hetzelfde bedrag in de exploitatie geraamd, waardoor dit geen effect heeft op het begrotingssaldo.

Volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de boekhoudregels van gemeenten, moeten wij in de jaarrekening de onttrekkingen aan bestemmingsreserves verwerken gelijk aan het bedrag dat hiervoor in de begroting is opgenomen voor zover deze reserves niet zijn aangemerkt als reserves die dienen ter egalisatie van kosten ("systeemreserves"). Hierdoor kan de ongewenste situatie zich voordoen dat wij bedragen aan de reserves moeten onttrekken die niet in verhouding staan tot de gemaakte kosten. Dit is het geval indien een deel van het budget nog niet is uitgegeven omdat de activiteit in 2019 nog niet volledig is afgerond. In de Nota reserves en voorzieningen, die u in februari dit jaar heeft vastgesteld, zijn nog geen reserves aangemerkt als systeemreserve. Wij stellen daarom voor dergelijke bestemmingsreserves als 'systeemreserve' aan te wijzen. Bij een systeemreserve is het bedrag van de onttrekking aan de reserve in de jaarrekening niet gekoppeld aan de raming van de onttrekking in de begroting, maar gelijk aan de werkelijk gemaakte kosten van de activiteit in 2019. Als een activiteit niet (of niet geheel) is uitgevoerd, dan wordt het bedrag ook niet (volledig) aan de reserve onttrokken. Het betreft de volgende bestemmingsreserves:

Overzicht systeemreserves:
Reserve kapitaallasten
Reserve onderhoud openbaar gebied
Reserve onderhoud gebouwen
Reserve begraafplaatsen
Reserve integraal Huisvestingplan (IHP)
Reserve sociaal domein
Reserve ontwikkeling kernen
Reserve invoering omgevingswet
Reserve frictiekosten samenvoeging
Reserve Energietransitie (Energiefonds)
Reserve innovatie sociaal domein (innovatiefonds)
Reserve flankerend beleid

Wij hebben de bovengenoemde bestemmingsreserves (systeemreserves) afgestemd met onze accountant.

Mutaties in reserves als gevolg van mutaties in Slotrapportage

In deze Slotrapportage zijn de budgetten voor 2019 geactualiseerd. Een aantal van de bijgestelde budgetten verrekenen wij met reserves. In onderstaand overzicht geven wij per programma (en per taakveld) de mutaties in de reserves weer.

(bedragen x €1.000)

Soort reservemutatie	Taakveld	Programma	Totaal	Toelichting
Stortingen reserves	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0. Bestuur en ondersteuning	-4	
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0. Bestuur en ondersteuning	-5	
	2.3 Recreatieve havens	2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-113	In 2019 is het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen beperkt uitgevoerd. Wij harmoniseren het beleid en stellen een nieuw beheerplan op voor het onderhoud (incl. duurzaamheidsmaatregelen). De middelen vloeien terug in de reserve onderhoud gebouwen (-0,1 mln).
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6. Sociaal Domein	-32	- In 2019 is het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen beperkt uitgevoerd. Wij harmoniseren het beleid en stellen een nieuw beheerplan op voor het onderhoud (incl. duurzaamheidsmaatregelen). De middelen vloeien terug in de reserve onderhoud gebouwen (-/- € 0,4 mln); - Administratieve wijziging storting in reserve kapitaallasten van taakveld 6.1 naar taakveld 8.3 (+/- € 0,4 mln).
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	7. Volksgezondheid en milieu	-2	
	8.1 Ruimtelijke ordening	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-69	Op basis van afgesloten anterieure overeenkomsten voor planontwikkeling verwachten wij extra vergoedingen van de initiatiefnemers ter dekking van plankosten
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-248	Wij ontvangen een afkopsom voor de landgoederen in Numansdorp Zuid. De bijdragen storten wij in de algemene reserve (-/- € 0,3 mln)
	8.3 Wonen en bouwen	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-416	Administratieve wijziging storting in reserve kapitaallasten van taakveld 6.1 naar taakveld 8.3 (-/- € 0,4 mln)
Totaal Stortingen reserves			-888	
Onttrekkingen reserves	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0. Bestuur en ondersteuning	296	De middelen voor onderhoud van de te liquideren Sportstichting 's-Gravendeel gaan over naar Bres. Wij onttrekken de vergoeding die wij aan Bres betalen, voor het onderhoud dat Bres voor de gemeente uitvoert, uit de reserve.
	0.4 Overhead	0. Bestuur en ondersteuning	1.908	Administratieve verschuiving van de onttrekking aan de reserve fractie van taakveld 0.8 naar taakveld 0.4 (waar ook de lasten staan).
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0. Bestuur en ondersteuning	396	Betreft de vrijval van de "Reserve terugbetaling algemene uitkering 2018" die de voormalige gemeenten bij de jaarrekening 2019 hadden opgenomen ter dekking van de afrekening 2018.
	0.8 Overige baten en lasten	0. Bestuur en ondersteuning	-2.000	Administratieve verschuiving van de onttrekking aan de reserve fractie van taakveld 0.8 naar taakveld 0.4 (waar ook de lasten staan).
	2.1 Verkeer en vervoer	2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-1.355	Verlaging raming onttrekking reserve onderhoud openbaar gebied (-/- € 1,3 mln) met name als gevolg van doorgeschoven werkzaamheden (onderhoud en reconstructies) wegen naar 2020 in afwachting van harmonisatie van het beheerplan.
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3. Economie	7	
	4.2 Onderwijshuisvesting	4. Onderwijs	-2	
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4. Onderwijs	-8	
	5.2 Sportaccommodaties	5. Sport, cultuur en recreatie	-197	De verbouwing van de kleedkamers van de voetbalvereniging Strijen schuift door naar 2020. De onttrekking aan de algemene reserve wordt eveneens verlaagd (-/- 0,2 mln).
	5.5 Cultureel erfgoed	5. Sport, cultuur en recreatie	4	
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6. Sociaal Domein	-171	Sloopkosten gymzaal Hoeckenisse Klaaswaal dubbel verwerkt. Onttrekking aan algemene reserve vervalt.
	8.1 Ruimtelijke ordening	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-366	Het opstellen van het Omgevingsplan wordt pas in 2020 opgestart. Eerst vindt hierover een verkenning plaats met college en raad. De middelen vloeien terug in de reserve "Invoering Omgevingswet".
Totaal Onttrekkingen reserves			-1.487	
Eindtotaal			-2.375	

Toelichting

Wij muteren in totaliteit € 2,4 miljoen in de reserves, voornamelijk veroorzaakt door uitgestelde werkzaamheden in 2019 waarvan de uitvoering doorschuift naar 2020. De budgetten zijn in deze situatie verlaagd en de verrekeningen met de reserves zijn eveneens verlaagd. De uitgestelde werkzaamheden waarvan wij de budgetten verrekenen met reserves, hebben met name betrekking op het onderhoud in het openbaar gebied.

3.11 Investerings

Bijstellingen in Slotrapportage

In deze Slotrapportage zijn onderstaande mutaties op de investeringskredieten verwerkt.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving project	Toelichting mutatie	Totaal
Vervangende nieuwbouw de Pijler Maasdam	Meerkosten nieuwbouw basisschool De Pijler in Maasdam. Investeringskrediet met € 0,1 mln wordt verhoogd als gevolg van meerkosten (stijging bouwrijzen) voor de nieuwbouw van basisschool De Pijler in Maasdam, waarmee de totale investering uitkomt op € 2.1 mln	100
Abel Tasmankwartier Oud Beijerland	Hogere uitgaven voor akoestische maatregelen binnen project Abel Tasman (€25.000) in Oud-Beijerland worden gedekt uit ISV-3 subsidie geluid die wij van het Rijk ontvangen.	-
Herinrichtingskosten Gravin Sabinastraat/Marijkelaan Zuid Beijerland	Herinrichtingskosten (riolering, herinrichting wegen en groen inclusief klimaatadaptieve maatregelen) voor Gravin Sabinastraat en Marijkelaan in Zuid Beijerland	183
Herinrichtingskosten Gravin Sabinastraat/Marijkelaan Zuid Beijerland	Herinrichtingskosten (riolering, herinrichting wegen en groen inclusief klimaatadaptieve maatregelen) voor Gravin Sabinastraat en Marijkelaan in Zuid Beijerland	237
Eindtotaal		521

Toelichting

In totaliteit stellen wij de investeringskredieten met € 0,5 miljoen bij. De bijbehorende afschrijvingslasten verwerken wij in de Zomerrapportage 2020.

3.12 Grondexploitaties

Inleiding

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) stelt de raad jaarlijks vast. In juli 2019 stelde de raad het MPG 2019 vast. Met het MPG 2019 zijn de grondexploitaties herzien naar prijspeil 1 januari 2019. In deze paragraaf beschrijven wij kort de stand van zaken/ wijzigingen ten opzichte van het MPG/ de huidige stand van zaken van de grondexploitaties. Daarnaast rapporteren wij op hoofdlijnen de afwijkingen. De mutaties die hieruit volgen verwerken wij in het MPG 2020 die wij begin 2020 opstellen/actualiseren. Wij verwerken dit in de jaarstukken 2019.

Als er ten opzichte van het laatst vastgestelde MPG binnen de grondexploitaties geen mutaties hebben plaats gevonden, dan vermelden wij deze complexen niet in deze rapportage.

Abel Tasmanstraat – Oud-Beijerland

De grond is verkocht en de woningbouw start in 2019. Naar verwachting worden de woningen in 2020 opgeleverd.

Bedrijventerrein VI – Strijen

De gronduitgifte voor het bedrijventerrein verloopt stroever dan verwacht. Voor 1 kavel is een optie verleend. Verwacht wordt dat eind 2019 dit zal leiden tot een grondverkoop. Met diverse gegadigden vindt overleg plaats en zullen in 2020 leiden tot een grondverkoop. Hierdoor moeten wij ongeveer € 500.000,- aan inkomsten doorschuiven naar 2020.

Dorpshart - Mijnsheerenland

De raad heeft het bestemmingsplan definitief vastgesteld. De projectontwikkelaar moet nog een omgevingsvergunning aanvragen. Als wij de omgevingsvergunning verstrekken, is het de verwachting dat wij dit jaar nog circa. € 2 miljoen aan grondopbrengsten ontvangen. Hierna sluiten wij de grondexploitatie eind van dit jaar af.

Bedrijventerrein De Hoogerwerf – Oud-Beijerland

De geplande grondopbrengsten hebben vanwege incurante stukken grond minder opgebracht. De verwachting is dat het positieve exploitatieresultaat € 12.000,- lager zal uitvallen.

Jan Tooropstraat – Oud-Beijerland

De verwachting is dat er eind 2019 een onherroepelijk bestemmingsplan is. De woningbouw start dan in december 2019 en zal in 2020 worden opgeleverd.

Land van Essche III – Strijen

Op dit moment zijn de onderhandelingen om gezamenlijk iets te ontwikkelen voorzichtig weer opgestart. Toch onderzoekt de gemeente op dit moment de mogelijkheden om haar eigen gronden zelfstandig te ontwikkelen, eventueel zonder samenwerking met de ontwikkelaar. Het doel is om in 2019 nog te starten met het opstellen van een nieuw woningbouwprogramma en bestemmingsplan voor de gemeentegronden.

Poortwijk III – Oud-Beijerland

De grondoverdracht voor onderwijsdoelstellingen moet nog vanuit de grondbedrijfsfunctie naar de Algemene Dienst plaatsvinden. Dit is een interne grondoverdracht die wij eind 2019 gaan realiseren en heeft geen financieel effect op de grondexploitatie.

Het Spui – Strijen

Project bevindt zich in de aanbestedingsfase. De inschrijvingen op de aanbesteding hebben een positief effect op het resultaat van de grondexploitatie. Dit betekent een verlaging van de in 2019 getroffen (verlies) voorziening voor dit project.

Uitbreiding Nieuw-Beijerland

Voor het groenonderhoud zijn in 2019 kosten gemaakt. Deze kosten stonden gepland in 2020. Het exploitatieresultaat wordt met deze mutatie niet aangetast.

Uitbreiding Zuid-Beijerland

De kosten voorbereiding en toezicht en de plankosten zijn overschreden. Door mutaties binnen de grondexploitatieposten kunnen wij deze overschrijdingen opvangen binnen het exploitatieresultaat. Deze grondexploitatie sluiten wij administratief af met de jaarrekening 2019.

Voormalige dorpshuizen – Piershil en Goudswaard

De voormalige dorpshuizen in Piershil en Goudswaard zijn verkocht aan een ontwikkelende partij. De ontwikkelaar moet nog een start maken met de woningbouw.

3.13 Projectbegroting

In deze Slotrapportage 2019 zijn de ramingen van de projecten uit de projectbegroting geactualiseerd en schuiven wij projecten door. Hieronder treft u op hoofdlijnen een overzicht van de bijgestelde projectbegroting 2019-2023:

(bedragen x €1.000)

Soort project	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
0. Projecten bedrijfsvoering / overhead	1.367	-1.366	-80	63	63
0a. Reserve frictie ter dekking van harmonisatie projecten bedrijfsvoering / overhead	-1.367	1.366	80	-63	-63
4. Projecten onderwijsgebouwen	100	-100	-	-	-
4a Reserve frictie ter dekking van harmonisatie projecten onderwijsgebouwen	-100	100	-	-	-
5. Projecten bibliotheekwerk	68	-68	-	-	-
5a. Reserve frictie ter dekking van harmonisatie projecten bibliotheekwerk	-68	68	-	-	-
Eindtotaal	-	-	-	-	-

In de projectbegroting was in de jaarschijf 2019 voor ongeveer € 4 miljoen aan budgetten voor projecten opgenomen in het kader van de harmonisatie. Van deze € 4 miljoen schuiven wij € 1,5 miljoen door naar 2020. Hiervan is ongeveer € 0,8 miljoen het gevolg van uitgestelde harmonisatiewerkzaamheden voor ICT (harmonisatie software, etc).

3.14 Overheveling budgetten en kredieten

Op 1 januari 2019 zijn wij gestart als de nieuwe gemeente Hoeksche Waard. De Begroting 2019 bestond uit een optelsom van het bestaande beleidsvoornemens van de voormalige gemeenten. Via de Perspectiefnota 2019 zijn de nieuwe beleidsvoornemens voor 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2019 troffen wij voornamelijk voorbereidende werkzaamheden. Hierdoor zijn (nog) niet alle beleidsvoornemens (volledig) uitgevoerd, waardoor werkzaamheden doorschuiven naar 2020. De bijbehorende budgetten en investeringskredieten schuiven wij ook door naar 2020. Dit leidt tot een voordeel ten opzichte van de begroting.

Om te voorkomen dat deze werkzaamheden vertraging oplopen, stellen wij voor om de budgetten en investeringskredieten, die samenhangen met deze werkzaamheden, nu al door te schuiven naar 2020, zodat deze budgetten en kredieten per 1 januari 2020 direct beschikbaar zijn voor de uitvoering. Als wij dit voorstel pas bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019 aan de raad voorleggen, zijn deze budgetten pas beschikbaar in juli 2020, wat mogelijk tot vertraging leidt in de uitvoering.

Het doorschuiven van budgetten is uitsluitend onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Het moet hierbij gaan om incidentele budgetten en projecten waarvan de werkzaamheden in 2020 plaatsvinden. In totaliteit is dit voor € 2,7 miljoen aan budgetten en € 58 miljoen (stand per 1 oktober) aan investeringskredieten.

Budgetten

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die wij in 2019 niet (volledig) kunnen uitvoeren en waarvan wij het budget doorschuiven naar 2020. Het gaat om een totaalbedrag van € 2,7 miljoen.

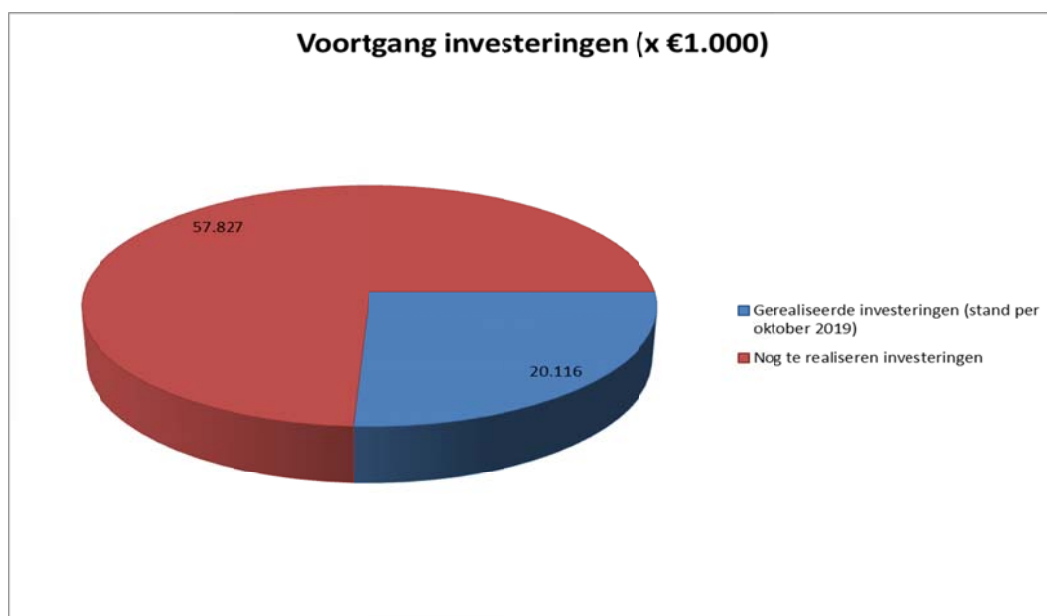
(bedragen x €1.000)

Taakveld	Programma	Totaal	Toelichting budgetoverheveling in verband met doorschuiven van:
0.4 Overhead	0. Bestuur en ondersteuning	443	- Onderzoekskosten BAG en gemeentelijke gebouwen (€ 0,3 mln) - Digitaliseren P&C-documenten (€ 0,1 mln)
2.1 Verkeer en vervoer	2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	319	- Verschillende opdrachten van het regionaal verkeers en vervoersplan (RVVP) en andere verkeersmaatregelen (Maasdam) zijn doorgeschoven en worden in 2020 uitgevoerd (€ 0,3 mln).
2.2 Parkeren	2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	60	Herinrichting van parkeren in centrum van Klaaswaal (€ 0,1 mln)
3.4 Economische promotie	3. Economie	111	Transformatie monitor economie (€ 0,1 mln)
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4. Onderwijs	14	Aanbesteding leerlingenvervoer
5.5 Cultureel erfgoed	5. Sport, cultuur en recreatie	238	Uitvoering van het erfgoedbeleid is in 2019 niet gerealiseerd en schuift door naar 2020 (€ 0,2 mln)
5.6 Media	5. Sport, cultuur en recreatie	45	Verhuizing bibliotheek naar oude raadhuis in Oud Beijerland
5.7 Openbaar groen en (openlucht)	5. Sport, cultuur en recreatie	110	Natuurspeelpad De Staart en Project visie vrijetijdseconomie (0,1 mln)
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6. Sociaal Domein	143	Jongerenontmoetingsplaats en diverse projecten inclusieve samenleving onderdeel (o.a. Thuis in de Kern, It takes a village).
6.4 Begeleide participatie	6. Sociaal Domein	35	Project Kwartiermaker SROI-beleid.
6.5 Arbeidsparticipatie	6. Sociaal Domein	525	- Pilot programma verandering opvang inburgering (€ 0,3 mln) - Taalniveau statushouders (€ 0,1 mln) - Diverse projecten waaronder "Matchmakers" en programma "Werk voor iedereen" (€ 0,1 mln).
7.4 Milieubeheer	7. Volksgezondheid en milieu	423	Doorgeschoven werkzaamheden voor de regionale energiestrategie (€ 0,4 mln)
8.1 Ruimtelijke ordening	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	144	- Ontwikkelingsvisie Klaaswaal Zuid (Vitaliseringsproject) en vertraging van de sloop van de Hoeckenisse in Klaaswaal (€ 0,1 mln).
8.3 Wonen en bouwen	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	111	Uitgestelde werkzaamheden voor het project "Short Stay / Flex Wonen" (€ 0,1 mln).
Eindtotaal		2.723	

Investerings

Vanuit de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn investeringen overgegaan naar gemeente Hoeksche Waard. Deze investeringen, welke nog door de raden van de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen beschikbaar zijn gesteld, aangevuld met de nieuwe investeringen uit het meerjarig investeringsplan 2019 (jaarschijf 2019) vormen het totale investeringsprogramma voor gemeente Hoeksche Waard. In totaliteit betreft het hier bijna 300 projecten (investerings) met een totale omvang van € 77 miljoen.

Een deel van de uitvoering van deze investeringen vindt plaats in 2020 (en de jaren daarna). Onderstaande overzichten geven inzicht in het aandeel van de investeringen dat al is gerealiseerd en de nog te realiseren investeringen (op basis van de stand per oktober 2019). De definitieve investeringsbedragen die doorschuiven bepalen wij op basis van de standen bij de jaarrekening 2019. Verwezen wordt naar bijlage 2 van deze slotrapportage.

3.15 Risico's en aandachtspunten

Hieronder treft u de aanvullingen op de risico's die eerder in de begroting zijn opgenomen.

Voorzieningen wethouderspensioenen

Door de extreem lage rente moeten gemeenten aanzienlijk meer reserveren voor het pensioen van (voormalige) wethouders dan waar wij in de begrotingen rekening mee hielden. De omvang van deze voorziening is in de jaarrekening 2018 van de voormalige gemeenten gebaseerd op een rekenrente van 1,577%. Deze rekenrente is voorgeschreven door het ministerie. Inmiddels is de rekenrente verder gedaald. Dit betekent dat wij meer in de voorziening moet opnemen om aan de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. De pensioenverzekeraar voert deze berekening voor ons uit (contante waarde van de uit te keren pensioenen). De uitkomst hiervan verwerken wij in de Jaarrekening 2019.

Dienst Gezondheid en Jeugd

In deze slotrapportage zijn de uitkomsten van de eerste Bestuursrapportage 2019 van de Dienst Gezondheid en Jeugd opgenomen. De tweede bestuursrapportage is op dit moment nog niet verschenen. Wij verwerken de uitkomsten hiervan in de Jaarrekening 2019.

Bijlagen

Bijlage 1: Budgetneutrale wijzigingen

Onderstaande tabel bevat de budget neutrale begrotingswijzigingen (verschuivingen tussen programma's) die in de begroting zijn doorgevoerd omdat een aantal budgetten nog niet op het juiste taakveld waren opgenomen. Via een budgettaire neutrale wijziging worden de budgetten op het juiste taakveld verantwoord in de begroting.

(x €1.000)

Mutatie 2019		
Programma	Taakveld	Totaal
0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	-6
	0.4 Overhead	-1.856
	0.8 Overige baten en lasten	1.265
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		-596
1. Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-50
Totaal 1. Veiligheid		-50
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	-315
	2.5 Openbaar vervoer	85
Totaal 2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat		-230
3. Economie	3.1 Economische ontwikkeling	-40
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6
Totaal 3. Economie		-34
5. Sport, cultuur en recreatie	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	77
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		77
6. Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	397
Totaal 6. Sociaal Domein		397
7. Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	-16
	7.2 Riolering	627
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		611
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	8.1 Ruimtelijke ordening	242
	8.3 Wonen en bouwen	-416
Totaal 8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-175
Eindtotaal		-

Bijlage 2: Overheveling investeringskredieten

Doorschuiven investeringskredieten

Bij de voormalige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn door de oude gemeenteraden diverse investeringskredieten beschikbaar gesteld. Veel van deze investeringen hebben een meerjarig karakter. Daarnaast heeft de gemeenteraad Hoeksche Waard bij de begroting 2019 een aantal nieuwe investeringskredieten gevoteerd (jaarschijf 2019).

In onderstaande tabel zijn alle investeringen (projecten) opgenomen waarbij de werkelijke uitgaven tot 1 oktober 2019 zijn weergegeven. Alle investeringen boven de €250.000 zijn hierbij afzonderlijk weergegeven (hoofdpijnen) en in overleg met de accountant bepaald.

Het betreft in totaal een omvang van € 77 miljoen (circa 300 projecten). Per 1 oktober 2019 is het restantsaldo nog €58 miljoen. De werkelijke uitgaven tot en met 31 december 2019 verantwoordt bij de jaarrekening. Het restantkrediet per 31-12-2019 wordt overgeheveld naar boekjaar 2020. Wij vragen bij deze Slotrapportage alle restantkredieten door te schuiven naar 2020 zodat deze middelen per 1 januari 2020 beschikbaar zijn en wij rechtmatig de uitgaven kunnen voortzetten. Indien wij hiermee wachten tot de vaststelling van de jaarrekening 2019 in juli 2020, dan zijn deze middelen later beschikbaar en stagneert de voortgang van deze projecten.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving investeringen (>€250.000)	Begroot	Werkelijk (per 1-10-2019)	Restant (per 1-10-2019)
Schoolgebouw Actief College Oud Beijerland	9.838	6.066	3.772
Verbouwing Oude Raadhuis tbv bibliotheek Oud Beijerland	7.562	4.940	2.622
Vervanging riolering Oud Beijerland (Croonenburg, 2e fase)	3.771	1.508	2.263
Bypass Klaaswaal (aanleg)	3.208	-	3.208
Elementenonderhoud Zuidwijk Grootonderhoud Oud Beijerland	2.729	-	2.729
Vervangende nieuwbouw school De Pijler Maasdam	2.020	-	2.020
Gemeentelijk rioleringsplan (Oranjewijk)	1.879	845	1.034
Bypass Klaaswaal (grond)	1.798	-	1.798
Verharding Croonenburgh 2e fase Oud Beijerland	1.494	555	939
Gemeentelijk rioleringsplan (Oranjeweg)	1.408	319	1.089
Verbouwing dorps huis De Swaensvoet Korendijk	1.354	2	1.353
Werkplekken (ICT)	1.167	25	1.141
Fietspad Oudeland Strijen	1.071	7	1.064
Harmonisatie software (2018)	1.038	1	1.037
Herinrichting centrumgebied's-Gravendeel	1.016	1.275	-259
Kinderboerderij Oud Beijerland (gebouw)	987	31	957
Verbouwing Oude Raadhuis Oud Beijerland ten behoeve van bibliotheek	893	27	865
Vervanging riolering Oud Beijerland	845	8	837
Zinkwegkommetje (PN2016) OBL	841	-	841
Tijdelijke huisvesting gemeentehuis Maaasdam	835	617	218
Gemeentelijk rioleringsplan Binnenmaas	700	-	700
Praktijkonderwijs Oud Beijerland	660	-	660
Inrichting scholen en sportzaal Kenniscentrum Oud Beijerland	656	-	656
Aansluiting polderweg op N217 vanuit Suiker Unie	650	-	650
Gemeentelijke verkeers en vervoersplan (Cromstrijen)	632	13	618
Herinrichting centrumgebied Heinenoord	626	3	623
Grond schoolgebeebouw Actief College Oud Beijerland	608	-	608
Eerst inrichting school met de bijbel Nieuw Beijerland	600	-	600
Gemeentelijke rioleringsplan Strijen	576	-	576
Groeneweg Puttershoek (reconstructie)	570	-	570
Herinrichting Beijerse Hof Oud Beijerland	553	115	438
Basisregistratie personen (GBA en applicaties)	500	17	483
Voorziening raadsvergaderingen	493	7	487

Inrichting Oude Raadhuis Oud Beijerland ten behoeve van bibliotheek	461	-	461
Gemiva Recreatieoord Mijnsheerenland	450	-	450
Asfaltonderhoud Beneden Oostdijk Oud Beijerland	438	-	438
Vervangen kademuur Ioswal Oud Beijerland	435	-	435
Bijdrage Rotondes N489	396	-	396
Herinrichting gebied kinderboerderij Oud Beijerland	393	20	373
Begraafplaats Mijnsheerenland	391	-	391
Reconstructie Sportlaan Maasdam	390	224	166
Vervangingen riolering Cromstrijen	386	-	386
Gemeentelijke rioleringsplan 2015-2020 Nieuwendijk 1	354	-	354
Harmonisatie software (2017)	350	211	139
Fietspad Strijensas - Buitensluis Strijen	350	-	350
Aanleg kunstgrasvelden Oud Beijerland	350	62	288
Fietsroute Poortwijk - Centrum Oud Beijerland	341	34	307
Restauratie kerktoeren Piershil	337	196	140
Randweg Torensteepolder Cromstrijen	333	5	329
Gemeentelijke rioleringsplan 2015-2020 Nieuwendijk 2	302	-	302
Mijlweg 's Gravendeel	295	-	295
Kinderboerderij Oud Beijerland (installaties)	278	-	278
Verleggen Zalmpad Oud Beijerland	268	22	246
Upgrading Molendijk/Oud-Croms	257	-	257
Groenrecycle depot Oud Beijerland	255	-	255
Overige investeringen kleiner dan €250.000	16.556	2.960	13.596
Eindtotaal	77.943	20.116	57.827

gemeente
Hoeksche Waard

Postbus 2003
3260 EA Oud-Beijerland

Bezoekadressen

Kijk op www.gemeentehw.nl

 14 0186 | 088 - 647 36 47

 info@gemeentehw.nl

 www.gemeentehw.nl

 [gemeenteHW](https://www.facebook.com/gemeenteHW)

 [@gemeenteHW](https://twitter.com/gemeenteHW)

 [@gemeenteHW](https://www.instagram.com/gemeenteHW)

